Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 400 — ՇԱԲԱԹ 4 ՄԱՅԻՍ 1885 — (Ն. Տ.) 16 ՄԱՅԻՍ 1885 — 2 ՇԱՊԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ծանուցման տողը մէկ [illegible] համար [illegible] ղրուշ [illegible] կրկնութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ [illegible] կամ որ և իցէ գրա[illegible] է ուղղել

Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան [illegible]

ليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده (ارولك)
غزته‌سي اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Պոլսոյ համար	Տարեկան	գանձկան արծաթ		200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով	տարեկան		»	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»		28

Դարձ ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած [illegible] նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 3 ՄԱՅԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

Նորընտիր Ս. Պատրիարք Հայրն երեքշաբթի պիտի ներկայանար Վեհ. Սուլթանին․ բայց նոյն օր իսլամական մեծ տօն մը լինելով, և հինգշաբթի Ն. Սրբազնութիւն Համբարձման Տօնին առթիւ ի Ս. Փրկիչ կատարելի սրբազան պաշտամանութիւն մ'ունենալով, ունկնդրութիւնն այս աւուր թողուեցաւ։ Թերեւս, երբ լոյս տեսնեն սոյն տողեր, այդ մեծ արարողութիւն կատարուած է արդէն։

Ն. Սրբազնութիւն չորեքթս մէջ առաջին անգամ նախագահեց ազգային֊եկեղեցական հանդիսի մը, Համբարձման Տօնին առթիւ պատարագելով Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի մատրան մէջ, և ապա իւր պատկառելի ներկայութեամբ պատուելով ազգային սոյն մեծ հաստատութեան տարեդարձի հանդէսը։ Կը ցաւինք սակայն որ Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդէսն, որ նմանապէս ի Ս. Փրկիչ կը կատարի Համբարձման Տօնին շատ մօտ, տարուէ տարի կը վնասէ Ազգային Հիւանդանոցի տարեդարձի հանդէսին, ուրեմն համեմատապէս յոյժ սակաւ հանդիսականք ներկայ կը գտնուին։ Այդպէս եղաւ նա՛և այս հինգշաբթի։ Բայց կ'արժէ որ ամեն Հայ տարւոյն գեղեցկագոյն եղանակին մէջ գէթ երկու անգամ այցէ ազգային գթութեան մեծաշուք յարկը։

* * *

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ

Կրօնական Ժողովն, ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, պատրաստեց ցանկ մը ի Կ. Պոլիս և ի գաւառս անպաշտօն գտնուող եպիսկոպոսաց և վարդապետաց, և ընտրելի յարմար եկեղեցականաց ցանկեր պիտի ղրկէ ընդ հուպ այն գաւառային թեմեր ուր անհովիւ կը գտնուին։

Նոր Պատրիարքին մէկ լաւ որոշումը լինել կը թուի եկեղեցականներն և եկեղեցական իրերն ու գործերն իրենց նախկին օրինաւոր և բանաւոր կարգապահութեան մէջ վերահաստատել։ Կը յուսանք թէ այս զգացմամբ անսխալապէս պիտի վարուի այն կարգ մը եկեղեցականներու հետ, որք եթէ վարդապետ են՝ կարծես թէ իրենց ծնած թաղին մէջ քարոզելու համար միայն եղած են, և եթէ եպիսկոպոս են՝ կարծես թէ իրենց տուներուն վրայ միայն ձեռնադրուած են։ Հասկցնել այսպիսեաց թէ Կ. Պոլսոյ թաղերէն զատ կան հայաբնակ վայրեր աւելի կարօտ իրենց հոգեւոր քարոզներուն, և թէ Կ. Պոլսոյ «արքեպիսկոպոսական» աթոռներէն զատ կան գաւառային եպիսկոպոսական թեմեր որք հովուելու կարօտ են, պիտի լինի մին Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր կատարելի կարեւոր գործերէն։ Ն. Սրբազնութիւն անձամբ տեղեակ է գաւառաբնակ Հայոց կեանքին ու պէտքերուն։ Գիտէ թէ ո՛ր աստիճան հովուելու և առաջնորդուելու պէտք ունին հայաբնակ գաւառք, և պիտի տեսնէ որ աստ ի Կ. Պոլիս մեր ունինք ներկայ և անպաշտօն հովիւներու և առաջնորդներու առատութիւն մը, յորմէ անկարելի է օգուտ քաղել։ Ունինք նաև [illegible] հովիւներու և առաջնորդներու․ զի երիտասարդ անփորձ վարդապետներ ունինք, զորս հարկ է տակաւ վարժեցնել գաւառային֊առաջնորդական գործոց մատակարարութեան։ Գաղափար մը զոր առաջին օրէն արտայայտած է Ն. Սրբազնութիւն, սա է թէ նորահաս եկեղեցականներն հարկ է վարժեցնել՝ աւելի փորձառու եկեղեցականաց մօտ՝ ազգային գործոց վարչութեան.—շատ ուղիղ և օգտակար գաղափար, որոյ կիրառութիւն դժբախտաբար բոլորովին զանց առնուած էր վերջին ժամանակներս։ Ո՛չ մէկ եկեղեցական գործնականապէս կը պատրաստուի Առաջնորդ և Պատրիարք լինելու, մինչև որ օր մ'ընտրուի Առաջնորդ կամ Պատրիարք։ Եւ սակայն ո՛չ մէկ եկեղեցային կամ քաղաքային վարչութեան մէջ այդպէս է։ Որովհետեւ մեր եկեղեցականք՝ մեծագոյն մասամբ՝ կ'արհամարհեն փոքր պաշտօններն, Ազգը դժուարութիւն կը քաշէ ի հարկին արժանաւոր ընտրելիներ գտնելու մեծագոյն պաշտօններու։ Յենլով իւր թանկագին փորձառութեանց և ազդեցիկ հեղինակութեան վրայ, Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքէն կ'ակնկալենք դարման տանիլ իրաց այս աննախանձելի վիճակի։

Միւս կողմէ, հարկ է մի քիչ օգտակար և արդիւնաւոր գործունէութիւն մուծանել Կրօնական Ժողովոյն մէջ իսկ։ Յիրաւի, Կրօնական Ժողովն ուրիշ ամեն ազգային մարմնէ աւելի կանոնաւորապէս նիստեր կ'ընէ։ Ընտրուելէն ի վեր 51 նիստ ըրեր է, յորս զբաղեր է 253 խնդիրներով։ Բայց, նախ, այս 253 խնդրոց 45ը միայն աւելի կամ նուազ հանրային անունք կրելով, 208ն են զուտ անհատական կամ ամուսնական խնդիրներ։ Երկրորդ, այդ 45 հանրային խնդրոց 13ը միայն աւարտեալ են և 32ն առկախ մնացած, և որ դիտելի կարեւորագոյն կէտն է, աւարտեալ 13 հանրային խնդրոց ամենքն ալ մասնաւոր պարագայից կամ ինչ ինչ հրատարակութեանց վերաբերեալ տնօրինութիւններէ միայն կը բաղկանան, որք իրապէս հանրային նշանակութիւն չեն կրնար ունենալ, և եթէ ճշմարտապէս հանրային հարցեր կան, անոնք ալ ամբողջովին բովանդակուած են առկախ մնացած 32 խնդրոց ցանկին մէջ։ Պաշտօնապէս հաստատել այս թիւեր եթէ նշանակութիւն մ'ունին, սա է անշուշտ թէ արդի Կրօնական Ժողովն, որ՝ իւր տեսակի մէջ իբրեւ ազդեցիկ և բարեկազմ՝ մեծ յոյսեր տալով գործի ձեռնարկած էր աւելի քան մէկ տարի առաջ, մինչեւ ցարդ ո՛չ մէկ հանրօգուտ տնօրինութիւն կրցած է որոշել և գործադրել, և իւր բոլոր ժամանակ անցուցած է՝ հանրային թէ անհատական անուան ներքեւ՝ զբաղելով մասնաւոր գործովք միայն։ Չենք ըսեր անշուշտ թէ մասնաւոր գործերն, յորս կան տեղական, անհատական և ընտանեկան մեծամեծ շահեր, նուազ կարեւոր մի ճիւղն են Կրօնական Ժողովոյ մը։ Բայց յայտնի է թէ «զօրաւոր» Կրօնական Ժողովէ մը բնականապէս կ'ակնկալուին նաև ուրիշ գործեր, տարբեր այն մասնաւոր գործերէ զորս իւր «տկար» նախորդ ալ նոյնչափ յաջողակութեամբ կը տնօրինէր։ Եւ հանրային օգտակարութեամբ օժտեալ տնօրինութեանց բացակայութիւնն ա՛յնչափ առաւել զգալի է որչափ շատ են խնդիրք որ կը վերաբերին հայ եկեղեցականութեան վիճակին բարելաւութեան, կղերային և եկեղեցային կարգապահութեան վերականգնման և ժողովրդեան կրօնային ու բարոյական պիտոյից գոհացման։ Ընդ նախագահութեամբ նոր Պատրիարքի մը, կատարելապէս ներշնչեալ կրօնական և եկեղեցական ոգւով, յուսալի է որ Կրօնական Ժողովն, որ այս օրերս տարեկան համարատուութիւն մը կ'ընէ և իւր Դիւանը կը փոխէ, պիտի գործէ նոր ոգեւորութեամբ և օգտակարագոյն ուղղութեամբ մը։

* * *

ՀԱՅՔ ԿԱՒԿԱՍԻՈՅ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ

Կաւկասիոյ վարժարանաց փակման խնդրոյն առթիւ ցարդ առնուած լուրերը բնաւ չէին պարունակեր յուսալից կէտ մը։ Կը տեսնենք թէ մինչեւ ցարդ չէ ստուգուած այն լուր թէ պիտի վերաբացուին այս վարժարանք, և թէ նոր Կաթողիկոսին հաստատումէն յետոյ ռուս Կառավարութիւնը Կաթողիկոսին ձեռամբ պիտի աշխատի մուծանել հարկաւոր դատած փոփոխութիւններն։ Ընդհակառակն, նորագոյն լուրերէ կը տեղեկանանք թէ, Հայոց վարժարանները վերաբանալու միտում չունենալէ զատ, ռուս իշխանութիւնք ջանահնար կը լինին Հայոց դրամով ռուսական դպրոցներ հաստատելու։

Այս խնդիր պիտի լինի մեծագոյն խնդիրն որով պիտի զբաղի Մելքիսեդեկ Բ. Կաթողիկոսը։ Բարեբախտութիւն մ'է խորհիլ թէ այն Կաթողիկոսն իսկ որ պիտի տնօրինէ Կաւկասիոյ հայ վարժարանաց խնդիրն իւր այս հրատապ վիճակի մէջ, պատանեկութիւնն և երիտասարդութիւնն անցուցած էր [illegible] մէջ. անոնց ծնունդն է. անոնց մէջ սնած և սնուցած է Հայաստանեայց լեզուն, կրօնն ու պատմութիւնն. անոնց մէջ ծծած է ինքն իսկ և Կաւկասիոյ այժմեան հայ սերունդէն հարիւրաւորներն ջամբած է զգացում ազգային և կրօնային. հետեւապէս քան զայլ ամենայն ոք կը զգայ թափն հարուածին, որ կուգայ զարնել իւր արմատէն՝ Ռուսիոյ հպատակ հայ ժողովրդեան մտային ու բարոյական զարգացման յուսատու տունկն, որ ծառի մը չափ պտղատու եղած էր արդէն։

Թէ երբ գործոց գլուխը պիտի տեսնենք զայս նոր Կաթողիկոս, այնչափ դիւրին և այնչափ բնական է հարցունել որչափ դժուար է տալ գոհացուցիչ պատասխան մը։ Մթնոլորտը լի է զանազան զրոյցներով, որոց չարժեր կարեւորութիւն տալ, քանի որ ո՛չ մին վաւերականութեան դրոշմ չի կրնար կրել տակաւին։ Սա յայտնի է թէ, ընտրեալ կաթողիկոսի մը վաւերացումը պաշտօնական գործողութեանց շարք մ'է, որք կրնան քիչ մը երկար տեւել։ Անհամբեր պէտք չէ լինել։ Մեր Էջմիածնի մասնաւոր թղթակից, իւր առաջին նամակի մէջ զոր հրատարակեցինք երէկ, և զոր գրած էր կաթողիկոսական ընտրութեան ելքը դեռ չյայտնուած, կը ծանուցանէր թէ. «Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութեան փափաքողք մի կէտի առջեւ «գլուխ կը խոնարհեցնեն. կասկած «կայ որ մի՛ գուցէ Կառավարութեան «կողմէ Մելքիսեդեկ Սրբազանի դէմ «կամ գաղտնապէս և կամ կէս֊«պաշտօնապէս վէթօ տրուի»։ Բայց ընտրութենէն երեւցաւ թէ Կառավարութիւնն այդպիսի վէթօ մը չունէր Ն. Սրբազնութեան ընտրութեան դէմ։ Այդպիսի վէթօ մը պարտի հաստատուած լինել Ն. Սրբազնութեան անցեալին վրայ, և եթէ գտնուէր օրինական կամ պետական պատճառ մը, որով Տէրութեան անընդունելի լինէր Իզմիրի Առաջնորդին ընտրութիւնը, երկու պաշտօնատարներն որք ներկայ էին ընտրութեան՝ ընտրողաց դիտել կուտային զայդ պատճառ, զի ապաքէն այս իսկ էր իրենց պաշտօն։ Բայց անոնք այդպիսի դիտողութիւն մը չըրին. Կառավարութիւնը բնաւ արգելք չյարոյց Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութեան դէմ, և այս անգամ կարելի եղաւ միաձայնութեամբ ընտրել Կաթողիկոսը։ Դիտելով ընտրութեան այս գոհացուցիչ և օրինաւոր ընթացք, կը հաստատուինք մեր համոզման վրայ, թէ Ձարը պիտի բարեհաճի հաստատել Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութիւնն։ Ապաքէն զայս իրաւունք ունինք ակնկալելու Ն. Կ. Վեհափառութեան վեհանձնութենէն երբ՝ ի մէջ այլոց՝ կը յիշենք թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան Խորհրդական Պ. Օնու և Կաւկասիոյ Բարձր. Կուսակալ Տոնտուքօֆ֊Քորսաքօֆ իշխանը բացորոշապէս յայտարարեցին թէ Կայսերական Կառավարութիւնն ո՛չ մէկ ընտրելի կը պաշտպանէ և ո՛չ մէկ ընտրելւոյ դէմ հակակրանք կը տածէ, այլ Հայերն ազատ կը թողու Պալաժէնիոյ շրջանակին մէջ կատարելու Նոր Կաթողիկոսին ընտրութիւնն։ Այսպէս ալ եղաւ յիրաւի. ուստի, երեւակայելի պատճառ մը չկայ որ Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրն իւր վէթօյի իրաւունք ի գործ դնելու պէտքն զգայ այսուհետեւ։ Իզմիրէ կը գրուի մեզ թէ հոն եւս բնաւ տարակոյս չկայ թէ Վեհ. Կայսրը պիտի բարեհաճի վաւերացնել Ն. Սրբազնութեան ընտրութիւնը, մինչ այն ռուս թերթեր զորս կը ստանանք Էջմիածնի ընտրութենէն ի վեր, Մելքիսեդեկ Սրբազանի վրայ կը խօսին արդէն որպէս ընտրեալ Կաթողիկոսի մը, ո՛չ թէ Քանտիտաթի մը վրայ, այս աստիճան արմատ գտած է Ռուսիոյ Կայսերաց գովելի սովորութիւնն՝ անվրէպ հաստատելու ազգային մեծամասնութեան ընտրութեան արդիւնքը, քանի որ ընտրեալ եկեղեցականք Կառավարութեան դէմ ո՛ և է անարժան ձեռնարկութեան մէջ գտնուած անձեր չեն։ Մեր պաշտօնակիցք ոմանք լաւ կ'ընէին, ողջմտութեան և ազգասիրութեան էական պարտաւորութիւն մը կը կատարէին, եթէ խնամով կշռէին բոլոր այս նկատումներ և ուրիշ նկատումներ զորս մէջ բերինք մեր վերջին Տեսութեամբ՝ Քանտիտաթին վաւերացման ծանր ու անփոփոխելի պատասխանատւութեան վրայ իրենց անխոհեմ խորհրդածութիւնները չհրատարակած։

* * *

ՆՈՐ «ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ» ՄԸ

Տիգրանեան «Հրաշագործ» Մկրտիչ Եպիսկոպոս, որ Տիարպէքիր կը գտնուի ժամանակէ մ'ի վեր, կ'երեւի թէ ցարդ իրեն վերագրեալ կեղակարծ «հրաշքներու» շարքը պիտի ամբողջացնէ վաւերական հրաշքով մը։ Ծանուցեր է ի Պատրիարքարան թէ 1,500 Յակոբիկեան Ասորի կամ Քաղդէացի ընտանիք պատրաստ են մտնել ի ծոց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ՝ երէ ինք, Տիգրանեան «Հրաշագործ» Եպիսկոպոսն, Առաջնորդ անուանի Տիարպէքիրի։ Առաջին հարցումը զոր այսպիսի անակնկալ զեկուցում մը բնականապէս կը թելադրէ՝ սա է թէ, յիշեալ Ասորւոց կամ Քաղդէացւոց միութիւնն ընդ Հայ Եկեղեցին ինչո՞ւ պիտի լինի թէ մշտական. այսինքն՝ եթէ Տիգրանեան Եպիսկոպոսն, որ հրաշագործութիւնք չի կրնար տանիլ մինչեւ անմահութիւն, հրաժեշտ տայ այս հողագնտիս, իւր նոր ծուխեր պիտի շարունակե՞ն մնալ ի ծոց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, թէ պիտի փութան վերադառնալ հայրենի փարախն, ուստի փախած կուգան՝ ի ձայն նոր հովուի մը հմայիչ սրնգին։ «Հրաշագործ» Եպիսկոպոսն, որ Բարբերդի հացաշատ գաւառին մեծ և ճոխ վանքի մը վանահայրութեամբ չկրցաւ «մխիթարուիլ», յիրաւի շատ հանճարեղ եղանակ մը գտած է մխիթարուելու, քանի որ Տիարպէքիրի Առաջնորդութիւնը պարզ վանահայրութենէ մը շատ աւելի շահաւոր է։ Բայց երկրորդ և աւելի կարեւոր հարցում մը կայ ընելու.—Ո՞վ տուած է իշխանութիւն Տիգրանեան Եպիսկոպոսին՝ ամիսներէ ի վեր Տիարպէքիրի մէջ կենալու, ինք որ Մակարայեցւոց վանքին վանահայր կարգուած էր, և կեղծ ու պատիր տեղեկագրութեամբք Տիարպէքիրի Առաջնորդութիւնը կորզել ջանալու։ Առաջին անգամը չէ որ Տիգրանեան իւր մնացած մէկ վիճակէն ձայներ կը հանէ թէ զինք Առաջնորդ կ'ուզեն։ Ասորւոց կամ Քաղդէացւոց վերագրեալ պահանջումն ևս հաւանօրէն նոյնչափ անհիմն է որչափ յառաջագոյն լսուած նմանօրինակ խօսքեր։ Ճշմարտութիւնն այն է թէ Տիգրանեան կը մնայ տեղ մը ուր կենալ իւր պաշտօն չէ, և ուր ամեն տեսակ զեղծումներ ի գործ կը [illegible] Տիարպէքիրէ գրուած նամակներ։ Հարկ անհրաժեշտ է որ Ս. Պատրիարք Հայրն և Կրօնական Ժողովը լուրջ քննութիւն մը բանան այս գայթակղալից զեղծմանց վրայ, և ի կարգ ու կանոն հրաւիրեն անոնց պատասխանատու և կանոնազանց հեղինակը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵԳԻՊՏՈՍ. Երեկի Մանչեսթըրի մէջ կը տեսնենք սա երկու հեռագրեր.

Գահիրէ, 11 մայիս. Մէհտիի մարդոցմէ պաշարեալ Քասալա քաղաքին եգիպտացի պահապան զօրքը մարտ 12էն տակաւին կը դիմադրէր, և անձնատուր չէր եղած։

Լոնտոն, 11 մայիս. Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, Լորտ Հարթինկթըն հաստատեց թէ Խարթումի վրայ արշաւելու խորհուրդն, որ որոշուած էր յետ սպանման Կորտոն զօրավարին, ի բաց թողուած է վերջնապէս, և թէ անգլիական զօրքերն ի մօտոյ պիտի ելնեն Սուտանէն։

ԼՈՐՏ ՏԸՖՐԻՆ. Լոնտոն, 9 մայիս. Հնդկաստանի Փոխարքայ Լորտ Տըֆրինի հրաժարման լուրը պաշտօնապէս հերքուեցաւ.—Տէյլի Նէօզ կը հաստատէ թէ Լորտ Տըֆրին ջերմապէս կը հաւանի այն կարգադրութեան, որ գոյացած է Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ։

ԿԵԴՐ. ԱՍԻԱ. Սարախսէ կը ծանուցուի թէ ռուս զօրախումբ մը, 4 թնդանօթով, դրաւեր է զՔէնչտեհ։ Սարիգներու թիւրքմէն ցեղը բոլորովին շահուած է Ռուսաց կողմը։ Պալա Մուրղապ կարեւոր դիրքը գտնուող աֆղան զօրքերն, ամսական ստացած չլինելով, բաւական վհատած են։ Ռուսական հեռագրական գիծն աւարտած է Ասգապատէ անդին մինչեւ 120 մղոն։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

30 ԱՊՐԻԼ

Կ'այցելենք Ուէսթմինսթըրի Աբբայանոցն, 616ին հիմնուած։ Արդի շէնքն կ'ազդէ պատկառ. եռանկիւն ճակատն, հզօր կողերն և երկնաբերձ աշտարակներն կը պարզեն այն խիզախ քանդակներ, որոցմով գոթական ճարտարապետութիւնն գիտէ ծաղկի վերածել քարն. մուխն, որ կը սեւէ ամբողջ կղզին, տուած է յիշակերտին մի հնաբոյր երանգ, եւ անձրեւի շիթերն կոկած են աստ և անդ ճերմակ սալներ։ Ներքնակողմն գեղազարդուած է յաղթ սիւներով, ճաճանչաւոր կամարակներով, նկարակերտ պատուհաններով, հին գմայլելի մատուռներով և բազմաթիւ արձաններով և շիրիմներով։ Որպէս ամեն գոթական շէնք, Աբբայանոցն ազդուած է միջնադարեան բռնութեան ոգիէն, և աղօտութիւնն կը սփռէ անդ խորհուրդ և ահ։ Խոստովանող Էտուարտէ ի վեր, այնքան թագաւորներ և թագուհիներ պսակուած և թաղուած են այս եկեղեցւոյ մէջ. աստ կը հանգչին Անգլիայի փառքերն, Շէյքսբիր, Միլթըն, Տրայտըն, Ատիսըն, Մագֆէրսըն, Մագօլէյ, Նիւթըն, Հանտէլ, Կարրիք, Բիթ, Ֆօքս, Ուիլպըրֆօրս, Գօպտըն և անթիւ հեղինակներ, առեւտրականներ, դիւանագէտներ, արուեստագէտներ և հերոսներ։ Ահա մի շէնք որ կը պարփակէ մի ամբողջ ժողովուրդի հոգին և կը հանդիսանայ ազգային պատմութեան քարէ դասագիրք։

Յոյն եկեղեցւոյ կիպրացի առաջնորդն, արքիմանտրիտ Իէրոնիմոս Միրիանթէւս, և երէցն, Տէր Մաքարիոս Ֆիքօզիս, և հելլէն վարժարանի տեսուչն եկան հրաւիրել ըզ մեզ Լընտըն Ուոլի տաճարն։

1 ՄԱՅԻՍ

Կ'այցելենք Խորհրդարանն, գոթական ճարտարապետութեան հրաշակերտ, որ գետեզերեայ ճակատն ճոխացած է արքայական արձաններով և զինանշաններով։ Ժամացոյցի աշտարակն, որ կը բարձրանայ իւր ոսկէզօծ կատարով, կը պարունակէ մի վիթխարի զանգակ և աշխարհի մեծագոյն և ճշգրտագոյն ժամացոյցն. սա օրն երկու անգամ կը հեռագրէ ժամանակն Տենդ ընկերութեան, որ շինած է զայն։ Կեդրոնական աշտարակն կը սլանայ թեթեւ, շնորհալի, նրբաւոր, այլ ոչ առանց կորովի։ Վիգդորիայի աշտարակն կը հովանաւորէ ամբողջ շէնքն, և իւր յաղթ մարմին կը կանգնի շրջանաւ քանդակներով և ճոխ զարդերով պճնուած։ Լոնտոնի մուխն, որ չը գիտէ պատկառիլ, չէ վարանած կրծել այս փարթամ և մեծվայելուչ յիշակերտ։ Կը մտնենք Ուեսթմինսթըր Հօլ հին և շքեղ սրահէն, որ կաղնիէ ձեղունն կը հիացունէ իւր քանդակագործ դերաններով և հոծ և նուրբ զարդերով. սիրուն արձաններ, որք կը պատկերեն մեծ հայրենասէրներ, շարուած են աջակողմեան և ձախակողմեան պատերին առջեւ։ Կը հասնինք կեդրոնական ութանկիւն սրահն, որ կամարն ծածկուած է սքանչելի քանդակներով. աջակողմն է աւագ խորհրդարանն, ձախակողմն հանրային խորհրդարանն։ Կ'երթանք Արքեպիսկոպոսի գեղեցիկ սենեակն, ուր կը տեսնենք Գանդըրպէրիի արքեպիսկոպոսն, Եկզէթըրի, Սօլզպէրիի և Րիբընի եպիսկոպոսներէն շրջապատուած. անոնք կը կրեն այն համազգեստ որով կ'երթան աւագ խորհրդարանն, ուր ամեն եպիսկոպոս իրաւունք ունի անդամակցիլ իբր եկեղեցական իշխան։ Աւագ խորհրդարանի մատենադարանէն կը դիտենք Լամպէթի պալատն, ուր Գանդըրպէրիի արքեպիսկոպոսներն կը բնակին։ Մի պատկերազարդ նրբուղիէ կը թափանցենք աւագ խորհրդարանին մէջ, ուր վեհութիւն կը թագաւորէ. պատմական և այլաբանական տամկանկարներ կը պճնեն գեղաքանդակ որմերն, պատուհաններն, որք կը պատկերեն անգլիական վեհապետներ, ունին իրենց առջեւ շնորհալի պատուգամներ, պղնձակուռ և միսիոնազարդ, և ձեղունն ծածկուած է քառակուսի զարդերով, զորս մուխն կ'արգելէ տեսնել որոշակի։ Աստ զետեղուած է արքունի գահն, ակնախտիղ գործ, որ քանդակներն կը ներկայացունեն ծաղիկներ և պսակներ, առիւծներ և միեղջերուներ, ասպետներ և սուրբեր։ Գահի պատուանդանէն, որ ծածկուած է կարմիր աստառով, կը դիտենք ժողովարանն և կ'ունկնդրենք վիճաբանութիւններն. մեր դիմաց կը նշմարուի մի դաշխ ուր լրագրական տեղեկաբերներ կը սղագրեն ճառերն, և այս դաշխի վրայ կը նշմարուի մի ուրիշ դաշխ ուր ունկնդիրներն կը դիտեն։ Լորտերն ներկայ են գրեթէ ամբողջապէս, նախագահն բազմած է ժողովարանի կեդրոնն, առանձնական բրդեայ հակին վրայ, և նախարարապետն, Լորտ Պիգընսֆիլտ, կ'ատենախօսէ հակիրճ և գրեթէ բարձաձայն։ Իւր առաջարկ կ'ընդունուի հաւանութեան ճիչերով, նիստն կը փակուի և անդամներն, ընդհանրապէս պահպանողական, կը փութան շնորհաւորել իրենց կուռքը։ Կը մեկնինք, եւ այն սրահէ, ուր նկարներն կը ներկայացունեն Ալբիոնի ութ մեծ քերթողներն, կը թափանցենք հանրային խորհրդարանին մէջ։ Դեսպանական դաշխէն կը դիտենք ժողովարանն, որ զարդարուած է կաղնիէ քանդակներով, խաւարիկ պատուհաններով եւ գեղակերտ ձեղունով, այլ աւագ խորհրդարանէն յետոյ կը թուի անշուք եւ աղքատիկ. մեր դիմաց, հիւսիսային ծայրն, բազմած է ատենապետն, որ աթոռին վրայ կը նայի մասնաւոր օթեակն. ժողովուրդ եւ ազնուականութիւն ունին տարբեր դաշխներ, եւ գեղեցիկ սեռն, պերճախօսութեան սիրահար, կը կծկուի մի վանդակապատի մէջ։ Ժողովարանն, ուր հարիւրաւոր երեսփոխաններ կը վխտան, կը թուի անձուկ, խոր եւ մթին. կը յուսայինք տեսնել մի Կոլիաթ, և կը գտնենք մի փեթակ. համբաւն, չափազանցելով իրեն ենթարկուած ամեն առարկայ, կը բազմապատկէ պատրանքներն։ Մի ջերմ վիճաբանութիւն կը կատարուի. Սըր Սթաֆֆօրտ Նորթգօթ, ցցելով մոխրագոյն և փառաւոր մօրուքն, կը ճառէ հանդարտօրէն և կը ջանայ արդարացունել կառավարութիւնն, որ ձեռնարկած է բանակ կազմել Մալթայի մէջ, իբր սպառնալիք Ռուսաստանի դէմ. պահպանողական երեսփոխաններն կը խրախուսեն 'զայն հաւանութեան ճիչերով, մինչ ազատականներն զանազան ցոյցերով կը յայտնեն իրենց տժգոհութիւն. Պ. Տօտսըն, որ սեւ մօրուքն և ճաղատ ճակատն կը կազմեն մի հակասութիւն, կը մօտի այն լայն սեղանի որ կ'անջատէ երկու կուսակցութիւններն, եւ, ձախն գրպանին մէջ և աջն սեղանին վրայ, կը սկսի ջերմապէս հերքել կառավարութեան փաստերն. հակընդդէմ ցոյցեր յետոյ, խնդիրն կը դրուի քուէի, Տիսրաէլիի աստղն կը յաղթանակէ, և նիստն կը փակուի ժխորին մէջ։

2 ՄԱՅԻՍ

Երեկոյթ հանրային խորհրդարանի անդամ Պ. Ճէյմսի բնակարանին մէջ, որ քեռայրն է ազատականութեան պարագլուխ քարտուղարն, Պ. Կօշի։ Հարուստ հիւրանոցն կը միացունէ, ազդականներէն զատ, Զարլըս Տիլք, Բարքըր, Ճինքինս և Սմայթ երեսփոխաններն, Պ. Էննաթիոս, հելլէն գործակատար, Անօլտ դրագէտն, Գանինհամ զօրապետն, Վէրնի զօրավարն և 40ի չափ այրեր և կիներ. ասոնք կը կրեն ընդհանրապէս արեւելեան (վալոզ, ալպանիական և հելլէն) համազգեստներ, պատուելու համար ասիացի նշանաւոր հիւրն, որ ընդարձակ ուղերձն կ'ընդունուի ջերմ ծափերով։ Թէյն կնքեց երեկոյթն, որպէս սուրճն կը կնքէ արեւելեան երեկոյթներն։

3 ՄԱՅԻՍ

Ֆրանսական դեսպանատան դիւանապան քարտուղար Պ. Բաժվօլէ յետոյ, տեսայ ալէման դեսպանատան առաջին քարտուղարն, կոմս Տօէնհօֆ։

Եորքի դուքսի վայելչագեղ կոթողն, սկովտական հաստաքարէ կերտուած, կը բարձրանայ Գարլթըն հրապարակին մէջ։ Դուքսի պղնձակուռ արձանն կը կանգնի կատարին վրայ, 'զոր մի քառակուսի դաշխ կը շրջապատէ։

Ոչ նուազ գեղեցիկ է այն յիշակերտ որ ձօնուած է Ղրիմի պատերազմին։ Կոթողն պաշարուած է ազդու արձաններով, որք կը պատկերեն պահապան զինուորներ։ Ասոնք ունին կենդանի երեւոյթ և կը թուին փնտռել Խազախներ որոց դէմ ուղղեն սուիններն։

Րաճա Րամբալ Սինղ կը յղէ մեզ մի յատուկ կառք, 'զոր իւր հնդիկ սպասաւորներ կը վարեն, և կը հրաւիրէ ընթրիքի։ Սեղանն է իշխանական, և միրգերն, որք այնքան թանկագին են այս երկրի մէջ, կը բարձրանան բրգաձեւ։ Ծառայներն կը կրեն հնդիկ համազգեստ, ոսկէթոյր և կարմրագոյն պարեգօտ, արծաթապատ կամար և ծիրանեփայլ գդակ, որ իւր ձեւով կը յիշեցունէ արախչին։ Իշխանն, որ մտերիմն է Պ. Ալէքսանդր Կորոյեանց պարսկահայ ազնիւ երիտասարդն, Բարիզեան արուեստահանդէսի պարսիկ յանձնախումբէն քարտուղար֊թարգման ընտրուած, կը կրէ [illegible] շքեղ համազգեստ և սակայն կը ցցէ իւր երեսնեայ ծամեր, որք կը շրջանակեն իւր թուխ և ծաղկոտ դէմք։ Սեղանակից են մեզ Միրզա Խան, երկու Անգլիացիներ, մին բժիշկ և միւսն փաստաբան, և չորս Հնդիկներ, մին միաստուածեան, մին կռապաշտ և միւսներն մահմետական։ Շամփանյի

Ռուսք այս միջոցիս թուլցնելու վրայ են այն պատերազմական պատրաստութիւններ զորս կը կատարէին ժամանակէ մ՚ի վեր։

ՀԱՅՔ Ի ԿՈՎԿԱՍԻԱ. Ռուսքիյ Կուրիէրի Պագուի թղթակիցը կը գրէ. «Զօրքեր կը շարունակեն անցնիլ մեր քաղաքէ, ընդհանրապէս ենթասպայից զօրքեր։ Անգլիական լրագրաց գաղտողութիւններն հայկական դժգոհութեան մասին, որ իբրեւ թէ յառաջ եկած է Հայոց դպրոցներու փակման պատճառաւ, և առ հասարակ Կովկասիոյ ժողովրդեան դժգոհութիւնը դէպի ռուս կառավարութիւնը, քիչ բացառութեամբ ճարպիկ խորամանկութիւն մ՚են։

«Աւելորդ կը համարիմ բաւական ապացուցանել՝ ուրիշներու այս մասին արդէն գրուեցաւ լրագիրներու մէջ. միայն շատանանք այս դիտողութեամբ թէ կիրաւի ամբողջ Կովկասիոյ մէջ կան դժգոհներ, բայց ատոնք սակաւաթիւ մաս մ՚են։

«Այս դժգոհներ լեռնականներ են որք թշնամական յարաբերութեանց մէջ կը գտնուին մեզ հետ։ Արդէն վերջին Թուրքո-ռուսական պատերազմի ժամանակ տեսնուեցաւ որ այս լեռնականք ապստամբութեան նշաններ ցոյց տուին, բայց միւսներն երբեք։ Ամենէն աւելի կարեւոր է Հայոց «ինքնավարութիւն» (բաժանուելու ձգտման) վրայ խօսիլ։ Մեզ կը թուի թէ աւելի ուղիղ կը լինէր Հրէից հետ բաղդատել Հայերը։ Հրէական ինքնավարութիւն կարո՞ղ է լինել—ո՛չ. իսկ հայկականն աւելի եւս ո՛չ։ Հայք Կովկասիոյ մէջ ամենէն աւելի զարգացած լինելով, հետեւաբար և աւելի հարուստ, իրենց բնակած բոլոր տեղերը, (նոքա տարածուած են ամբողջ Կովկասիոյ մէջ,) ընդհանուր նախանձ կը գրգռեն։ Բաց աստի, Հայերը գիւղացիներէն զատ ընդհանրապէս վաճառականներ են. հետեւաբար առեւտրական մարդիկ, որ գիտեն իրենց հաշիւ և սորա համար «բաժանուելու ձգտում» [illegible] կը տածեն։»

—Ռուսքիյ Կուրիէր կը հաղորդէ թէ ապրիլ 25ին Բեդրապուրկ հասաւ դեր-գնդապետ Զաքրժեվսկի իւր հետ բերելով Բուշքի կամ Բէնչտհի ճակատամարտին մէջ Աֆղաններէն կորզուած դրօշակը։ Զաքրժեվսկի իւր հետ բերած է Քոմարով զօրավարի ընդարձակ տեղեկագիրը Բուշքի ճակատամարտի մասին։ Բեդրապուրկ հասնելուն պէս անյապաղ Գաչինի պալատը գնաց։ Նորա պատմածէն կ՚երեւի որ Քոմարով հարկադրուած էր պատերազմ մղել Աֆղանցւոց դէմ, որք անգլիական անմիջական հրամատարութեան ներքեւ կը գտնուէին։ Ռուսք 1,500 հոգի էին, իսկ Աֆղանք՝ 5,000։ Դեր-գնդապետ Զաքրժեվսկի Քոմարով զօրավարի համար նոր յանձնարարութիւններ ընդունելէ յետոյ Բեդրապուրկէ պիտի մեկնի դէպի Կեդրոնական Ասիա։ Զաքրժեվսկի Մոսկուայի մէջ յոյժ փառաւոր ընդունելութիւն գտած է. քաղաքը մտնելու ժամանակ ժողովուրդը խռնուած էր կայարանի մօտ, և աֆղանեան բռնուած դրօշը բռնած մեծ հանդէսով տարաւ մինչեւ նորա բնակարան։»

—Բեդրապուրկի մէջ առանձին ընկերութիւն մը կազմուած է, որոյ նպատակն է նաւարկութիւն հաստատել Ամու Տարիա գետին վրայ։ Սոյն ընկերութեան ծրագիրն արդէն ներկայացուած է ելմտական նախարարութեան։

—Անգլօ-ռուսական պատերազմին հաւանականութեան առթիւ ռուս նաւատորմը զօրացնել հարկաւոր դատուելով, ծովային նախարարութեան 25 հազար րուպլի բացառիկ ծախք մ՚ընելու արտօնութիւն տրուած է։

—Անգլիացի թղթակից մը կը գրէ Աֆղանստանի սահմանագլխէն. «Աֆղանք Բէնչտհի պարտութենէն ի վեր իրենց հաւատքը բոլորովին վերուցին Անգլիացւոց վրայէն։ Սարըգ Թիւրքմէնները շատ դժգոհ են որ Անգլիացիք ճակատամարտին չմասնակցեցան։ Աֆղան ցեղեր ալ թշնամութիւն կը ցուցնեն Անգլիացւոց դէմ, դաւաճան համարելով զանոնք։

—Սըր Բէդֆէր Լըմսդէնի հրաժարման լուրը դեռ պաշտօնապէս չհաստատուեցաւ։ Սըր Լըմսդէն սահմանաբաժան յանձնախմբին անդամ մնացած լինելով, անգլ. Ռիճուէյ գնդապետը նմա յաջորդած է, իբրեւ պետ սահմանաց գծման անգլ. յանձնախմբին։

ՆԱՅՍՐ ՎԻԼՀԷԼՄ. Անցեալ օր հեռագիրը ծանոյց թէ մարդ մը Կայսեր Պալատան պատուհանէն ներս քար մ՚է նետած է։ Տեղի ունեցած քննութենէն հասկցուեր է թէ այս մարդ անտուն և անօթի թափառաշրջիկ մ՚էր, որ գործելով այս յանցանք, կը փափաքէր բանտարկուիլ, կորսնցնելով իւր ազատութիւն գէթ հաց գտնել կարենալու համար։ Կայսրը նոյն պահուն իւր սենեկի մէջ չէր։ Ուրիշ անգամ այս տեսակ փորձութիւններ չկրելու համար մարդը բանտարկեցաւ, և այսպէս հասաւ փափաքին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ իրիկուն ժամը կէսին Բ. Դռնէն պաշտօնատար մը գալով յԱզգ. Պատրիարքարան, պաշտօնագիր մը յանձնեց որ կը ծանուցանէր թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր Վեհ. Սուլթանին ներկայացման հանդէսն՝ որ այսօր տեղի պիտի ունենար, երկուշաբթիին թողուած է։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը փութաց անմիջապէս հրաման ղրկել մասնաւոր Թաղ. խորհրդոց որ պէտք եղած պատրաստութիւնք յետաձգուին։

Ըստ որոշման Կարգադիր Յանձնախմբի, երկուշաբթի օրուան թափորն հետեւեալ կերպիւ պիտի կազմուի.

Ա. Կարգ

Ամեն. Տ. Յարութիւն Պատրիարք
Թէշրիֆաթճի պէյ
Պատրիարքարանի Գործկ. Աբրահամ էֆ.

Առաջին կառքին պիտի հետեւին հետեւեալ վարդապետք՝ ձիաւոր.

Տ. Յակոբ Վարդապետ Փափազեան
» Գարեգին » Սրուանձտեանց
» Գաբրիէլ » Անոյշ
» Գէորգ » Իւթիւճեան

Բ. Կարգ

Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Ատենապետ Կրօնական Ժողովոյ։
Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրլեան։

Գ. Կարգ

Տիգրան էֆէնտի Յուսուֆեան, ատենապետ Ազգ. Ժողովոյ։
Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեան, Բ. ատենապետ Քաղաքական Ժողովոյ։

Առաջին կառքին առջեւէն պիտի ընթանան.

Սարկաւագ Ս. Պատրիարքի
Երկու Բարապանք
Չորս Հեծելազօրք։

Այս թափոր կայսերական պալատը պիտի երթայ ժամը 4½ին, և վերադարձին Սիրքէճիէն անցնելով պիտի միանայ անդ սպասող թափորին հետ որ հետեւեալ կերպիւ կազմուած պիտի լինի.

Ա. Կարգ

Տ. Գրիգորիս Եպիսկ. Տէր Պօղոսեան,
Տ. Հմայեակ » Դիմաքսեան։

Բ. Կարգ

Տ. Արիստակէս Արքեպիսկ. Դերձակեան,
Տ. Տիմոթէոս Եպիսկ. Սափրիչեան։

Այս կառքերուն պիտի հետեւին երկու վարդապետք, վեց քահանայք և երկու բարապանք, ամէնքն ալ ձիաւոր։

Գ. Կարգ

Յովհաննէս էֆէնտի Նուրեան,
Յարութիւն » Մերէնմէճեան։

Դ. Կարգ

Աբիկ էֆէնտի Ունճեան,
Սերովբէ էֆէնտի Վիչէնեան։

Ե. Կարգ

Կարապետ էֆէնտի Հալրեան,
Գաբրիէլ » Գաբրիէլեան։

Զ. Կարգ

Բարթող էֆէնտի Թէքեան,
Կարապետ » Խաչատուրեան։

Միացեալ թափորը Բ. Դուռն երթալէ յետոյ, Գասրկոյի ճամբով պիտի գայ Պատրիարքարան, ուր զՍ. Պատրիարք Հայրն ու իւր ուղեկիցները պիտի դիմաւորեն մայրաքաղաքիս քարոզիչք և ատենադպիրք, քահանայք և Թաղ. Խորհրդոց անդամք։ Կը լսենք թէ Գէտիկ փաշայի և Գումգափուի [illegible] եկեղեցիք եւս թափորով պիտի դիմաւորեն զհանդէսն։

Նոյն օրը Պատրիարքարանի մէջ և դուրսը եկեղեցական դասէն պիտի հսկեն Կրօն. Ժողովոյ Բ. Ատենապետ Տ. Սիմէոն Եպիսկ. Սէֆէրեան և ատենադպիր Տէր Մինասեան Տ. Վահան Վարդապետ և աշխարհական դասէն Կարգադիր Յանձնախումբն։ Պատրիարքարանի մէջ հարկ եղած պատրաստութիւնք կատարուած են, և հանդէսն յոյժ շքեղ լինելու համար ջանք չէ խնայուած։

Ելմտական Յանձնաժողովն երէկ ժամ 6ին նոր նիստ մ՚ըրաւ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին՝ Նուրեան էֆէնտի, ատենապետ, Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, Յովհաննէս էֆէնտի Թորոսեան, Մկրտիչ էֆէնտի Ճանըմեան, Ստեփան էֆէնտի Փափազեան և Կարապետ էֆէնտի Սրվաճեան։ Ի դիմաց Ազգ. Վարչութեան ներկայ էին Խաչիկ էֆէնտի Կամսարական, Գաբրիէլ էֆէնտի Գաբրիէլեան և Միհրան էֆէնտի Զօպանեան։ Ներկայ էր նաև Գարեգին վարդապետ Սրուանձտեանց, իբրեւ անդամ «Մուգաթայից» յանձնախմբին։

Նուրեան էֆէնտի Յանձնաժողովին աշխատանաց վրայ Ս. Պատրիարք Հօր համառօտ տեղեկութիւն մը տալէն յետոյ, Յանձնաժողովը վերստին ձեռք առաւ այս տարւոյ ներկայելի Ելմտացոյցն, և որոշեց անցեալ տարւոյ Ելմտացոյցն ինչ ինչ [illegible] յաւելուածներով մատուցանել Ազգ. Ժողովոյն ի կիրառութիւն ելմտական նոր տարւոյն մէջ, սպասելով որ Յանձնաժողովը ժամանակ և միջոց գտնէ ազգային պիտոյից ըստ ամենայնի առաւել համաձայն նոր Ելմտացոյց մը պատրաստելու առաջիկայ տարւոյ համար։

Կեդր. տրոց վերաբերեալ կանոնագիրը քննելու և նոր մը պատրաստելու պաշտօնով կազմեալ մասնախումբը բերած լինելով իւր տեղեկագիր, Յանձնաժողովն ընդունեց իւր մասնախմբին յօրինած կանոնագիրն, որոյ հիմնական կէտերն են հետեւեալք. Ա. Ազգային տուրքն երկու աստիճան միայն պիտի ունենայ, 75 և 25 գրուշ։ Բ. Տրոց բաշխումը տեղի պիտի ունենայ Պատրիարքարանէն կարգեալ պաշտօնէից ձեռամբ և աջակցութեամբ Թաղական խորհրդոց։ Գ. Բաշխման ցուցակները 15 օր ի տես ժողովրդեան պիտի դրուին, դիտողութիւնները լսելու համար։ Դ. Տրոց վերաքննութիւն մը պիտի լինի ամեն երեք տարին անգամ մը։ Ե. Հաւաքումը պիտի կատարի Պատրիարքարանէ կարգեալ մասնաւոր հաւաքիչներու ձեռամբ։ Զ. Տուրքերն առաւելն երկու վճարմամբ պիտի հաւաքուին։ Է. Նոքա որք չեն վճարեր իրենց բաժին ինկած տուրքը, պիտի զրկուին ազգային ամեն իրաւունքէ։

Յանձնախումբն ապա լսեց Մուգաթայից այսինքն գաւառային վիճակներէն ի Պատրիարքարան վճարելի տրոց մասնախմբին տեղեկագրութիւնն։ Յանձնաժողովը շատ գոհ և շնորհակալ եղաւ Առաջնորդներէ և գաւառացի պատուարժան ազգայիններէ բաղկացեալ սոյն մասնախմբին խղճմտօք կատարած աշխատութենէն։ Մասնախումբը գաւառաց վրայ նոր բաշխում մ՚ըրեր, փոքր յաւելումն մը ընդհանուր գումարին վրայ, գաւառաց ոմանց բաժինները պակսեցնելով և այլոցն աւելցնելով։ Սոյն տեղեկագիր թեթեւ բարեփոխութեամբ ընդունուեցաւ։

Պատրիարքարանի հաշուակալութիւնը կանոնաւոր հիման մը վրայ դնելու համար կազմեալ մասնախումբն եւս իւր տեղեկագիրը բերած էր. բայց ժամանակն անցած լինելով, յաջորդ նիստին թողուեցաւ։

Նմանապէս յաջորդ նստին թողուեցաւ Կ. Պոլսոյ թաղերէն առնուած Քանչէլէր տրոց խնդիրն։ Յաջորդ նստի մը մէջ պիտի որոշուին նաեւ յետնեալ տրոց գանձման տնօրինութիւնք։

Յանձնաժողովն այս խնդիրներ աւարտելէ յետոյ, պիտի զբաղի Պատրիարքարանի ներքին վերակազմութեան կարեւոր գործով։

Այս առաւօտեան Պաթումի թղթաբերով ստացանք Պարսկաստանի և Հնդկաստանի պատգամաւոր Պ. Համբարձում Առաքելեան մէկ նամակն, վերաբերմամբ Կաթողիկոսական ընտրութեան և նորա յարակից պարագաներուն։ Կը փութանք հրատարակել զայն անմիջապէս, իբր պաշտօնական անձի մը գրութիւնն և իբր ամփոփ նկարագիր։ Իսկ մեր Մասնաւոր Թղթակցին ընդարձակ նամակներն հետզհետէ կը հրատարակենք՝ ժողովրդեան լիակատար կերպիւ ծանօթացնելու համար Կաթողիկոսական ընտրութեան ամեն մանրամասնութիւններն։

Պուքրէշի Արժ. Տ. Միքայէլ քահանայն, որ ինչպէս կը յիշուի, Կրօնական Ժողովոյ կողմէ կոչուած էր, մայրաքաղաքս եկաւ երէկ։

Մեր այս թուոյ առաջին երեսին մէջ իբր Թերթօն կը հրատարակենք Մ. Չերազ էֆէնտիի յԱնգլիա Ուղեւորութեան նկարագրութեան շարունակութիւնն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հակառակ լրագրաց ոմանց ծանուցման, Հասան Ֆէհմի փաշա՝ որոյ Լոնտրայէն մեկնիլն հեռագրուած էր Հաւաս, մայրաքաղաքս չհասաւ Վառնայի շոգենաւով։ Ն. Վսեմութեան գալստեան օրն յայտնի չէ ճշդիւ։ Կ՚ըսուի թէ յառաջիկայ երկուշաբթի կամ հինգշաբթի պիտի գայ։

Երէկ Վիէննայէն մայրաքաղաքս եկաւ Աւստրօ-Հունգարիոյ առեւտրական նախարարութեան քարտուղար Պարոն Զախէր, որ պաշտօն ունի աշխատակցիլ Պ. Վէյզէնի, առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքման համար Բ. Դրան հետ սկսուած բանակցութեանց։

Այն ծանրագին [illegible], զոր ինչպէս երէկ ծանուցինք, Վեհ. Սուլթանն ընծայեց բժշկապետ Մավրոյէնի փաշային, Ն. Վեհափառութիւնն ընծայած է նաեւ պատուական ոսկի ժամացոյց մը։

Գեր. Խորէն Նար-պէյ Սրբազան երէկ այցելութիւն տուաւ անգլիական արտակարգ դեսպան Սըր Ուիլլիէմ Հուայթի։

Վսեմ. դեսպանը սիրալիր ընդունելութիւն ըրաւ Ն. Գերապատուութեան որոյ հետ տեսակցեցաւ մէկ ժամէն աւելի։

Կանխահաս էր այն լուր զոր Բերայի թերթերէն առնելով հրատարակեցինք և մեք, թէ Ամերիկեան դեսպան Ուալլէյս զօրավարն այս հինգշաբթի օր Վեհ. Սուլթանին ներկայացած է։ Վերջին պաշտօն եղած կարգադրութեան մը համաձայն, այդ ընդունելութիւն թողուած է այս օրուան։

Վիէննայի Քրէտիթ Անշթալթ Պանքայի տնօրէն Պ. Զիֆֆեր, ընկերակցութեամբ Պ. Պլայխրէօտէրի որդւոյն, մայրաքաղաքս հասած է։

Բեդրապուրկի Օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Նշամ էֆէնտի որ ժամանակէ մ՚ի վեր աստ կը գտնուէր արձակուրդով, իւր պաշտօնատեղին վերադարձաւ։

[illegible] յունական թերթը կը ծանուցանէ թէ Սթօքհոլմի Օսմանեան դեսպան Գարաճա փաշայի ամսականին վրայ 20 ոսկւոյ յաւելում եղած է։

Մինչեւ ցարդ տեղ տեղ կառավարական պաշտօնէից ամսականաց վրայ յաւելումներ տեղի կունենային։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը շրջաբերական մը ծանուցած է այժմ բոլոր կառավարական շրջանակաց թէ այսուհետեւ որ և է յաւելում տեղի չպիտի ունենայ առանց ուրիշ պաշտօն մը պակսելու։

Լոնտրայի Օսմ. Կայս. Պանքայի վարչութեան անդամներէն Պ. Ուաթէֆիլտ որ վերջերս Սելանիկ գնացած էր, նախընթաց օրը մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Պոլիս հրատարակուող արաբական Ճէվայիպ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Եգիպտական մամլոյ տնօրինութիւնը Ներքին գործոց Նախարարութենէն անցած է արտաքին գործոց Նախարարութեան ձեռքը։

Վերջին թղթաբերով եկած Վիէննայի լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Աւստրիոյ կայսրն Արեւելեան լեզուաց ուսումնարանի այցելութիւն մը տուած միջոցին, Թուրքերէն լեզուի երկրորդ դասատու Կարապետ էֆէնտի Գուլումճեան ֆէսով ներկայացեր է Ն. Կ. Վեհափառութեան և արեւելեան սովորութեան համաձայն թեմէննայով բարեւի կեցեր է, յորմէ գոհ մնացեր է Ֆրանց Յօզէֆ կայսրն։

Ցէթինեէի Օսմ. դեսպան Ճէվատ փաշա մայրաքաղաքս կուգայ ի մօտոյ։

Սոֆիայի շրջականներն Անգլիացի կնոջ մը և նորա դստեր պատիւը բռնաբարող Պուլղար զինուորականաց դատաստանը տեսնուեցաւ մայիս 1/13ին ի Սոֆիա։ Նիստը դռնփակ էր, սակայն Անգլիական գործակատար Պ. Լասսէլ ներկայ էր։

Ամբաստանեալք հինգ հոգի էին, որոց յանցաւորութիւնն հաստատուելով, գլխաւոր երկուքը դատապարտուեցան տասներկու տարուան շղթայակապ աշխատութեան և իրենց քաղաքային իրաւանց զրկման. միւս երկուքը եօթ և վեց տարւոյ բանտարկութեան, նոյնպէս և քաղաքային իրաւանց զրկման. իսկ հինգերորդ ամբաստանեալն անչափահաս լինելով, տաս տարւոյ բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, առանց քաղաքային իրաւունքներէն զրկուելու։

Վեցերորդ անձ մ՚ալ ներկայ գտնուած էր բռնաբարման դէպքին, սակայն ուրիշներ Անգլիացի տիկնոջ վկայեցին թէ նա ջանացած էր պաշտպանել զիրենք, այս վերջինն արձակուեցաւ։

Պուլղարիոյ Աղեքսանդր իշխանին պալատան տնօրէն Պարոն Զէրէգիլ մայրաքաղաքս եկաւ։

Թէրճիմանը Հաքիքաթ կիմանայ թէ այս օրերս Գոնիայի գաւառէն Ներքին գործոց Նախարարութեան հանրագիր մը ղրկուած է որով կը խնդրուի Օսմանեան Կ. Պանքայի ճիւղ մը հաստատել անդ, դիտել տալով թէ այս կերպով վաճառականութեան նոր միջոց պիտի տրուի ինչպէս նաեւ պիտի օգտուի կեդրոնն։

Կրետէէն կը ծանուցանեն թէ կղզւոյն վարչական խորհրդոյ քրիստոնեայ անդամք ինչպէս նաեւ կուսակալի խորհրդական Համիտ պէյ, և ընդհանուր դատախազ Կալինոս և Մէհմէտ Սթավրաքի էֆէնտիներն չգիտցուիր ինչ պատճառաւ՝ հրաժարական տուած են և վարչական խորհրդոյ իսլամ անդամքն ևս մտադիր են հրաժարիլ։

Ճիտտէէն ապրիլ 18 թուով Մուքթէօպի ուղղեալ նամակէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւններն։

Կ. Պոլսէն Ճիտտէ գնացած ժամանակս, Բոր-Սայիտի առջեւ գտայ ֆրանսական [illegible] փոխադրանաւ որ զօրք կը տանէր ի Թօնքին։ Ապրիլ 11ին, Ջրանցք մտաւ ուրիշ փոխադրանաւ մ՚ալ, բայց այս վերջինը Մատակասքար կ՚երթար։

Բոր-Սայիտի մէջ զրոյց կար թէ քոլերա ծագած է ի Սուաքիմ։ Ճիտտէի մէջ ստուգեցի թէ անհիմն էր այս լուր։

Ջրանցքին մէջ պատահեցանք անգլիական բազում թեւաւոր նաւերու որք զօրք և ռազմամթերք կը փոխադրէին դէպ ի հարաւ։

Միս գնոյն բարձրացման պատճառները քննելու կարեւորութիւնը Քաղաքապետութեան ուշադրութիւնը գրաւած լինելով, պէտք եղած քննութեանց ձեռնարկուած է։

Դատական Նախարարութիւնն հրամայած է որ դատի ենթարկուի Սուրիոյ գաւառին ամբաստանիչ ատենի անդամ Ռաֆայէլ էֆէնտի որ 30 ոսկւոյ պարգեւ ընդունած էր ազատ թողլու համար մարդ մը որ վայրագ բռնաբարութեան մը յանցանօք ձերբակալուած էր։

Այս օրերս խումբ մը գողեր և գրպանահատք մայրաքաղաքէս աքսորուեցան։

Թարիք կը ծանուցանէ թէ՝ Բերայի մէջ Պ. Ս... է... գրաւ կը դնէ Պ. Դ. ի հետ, երեք ժամուան մէջ հետիոտն Բերայէն Թարապիա երթալու համար, 50 ոսկի ստանալու պայմանաւ։ Արդարեւ Պ. Ս... է... երկու ժամուան եւ 59 վայրկենի մէջ կը հասնի Թարապիա որոշեալ սրճարանն եւ գրաւ դրուած գումարն ստանալով կը նուիրէ Իտալական հիւանդանոցին։

Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղար Ալի Րիզա փաշա որ շաբաթէ մ՚ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած է։

Ինչպէս որ ծանուցած էինք մեր վերջին թիւերէն միոյն մէջ, Գալաթասըզեան Մարգար էֆէնտիի ձեռքով ծախուած Րումէլիի երկաթուղեաց [illegible] վիճակահանութեան 1,193,145 թիւ տոմսակն 400 ֆրանք շահած էր։ Կը լսեմք թէ այդ տոմսակն Հալէպի տասանորդաց տեսուչ Թէվֆիգ պէյի քով գտնուելով, շահած գումարն ամբողջապէս վճարուեր է Մարգար էֆէնտիի կողմէն Ելմտական Նախարարութեան պաշտօնեաներէն Մէհմէտ էֆէնտիի, ըստ զեկուցման Թէվֆիգ պէյի։

Պրուսայէն առնուած լրոյ նայելով, շերամի հունտերն յաջող վիճակի մէջ է այս տարի եւ շերամագործք կը յուսան բաւական շահ արտադրել։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ԲՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միութ. D. Սէրի)	17 19
Բորսային գոցուելէն վերջը	»	17 25
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 25
Բարձրագոյն գին	»	17 17½
Նուազագոյն »	»	17 25
Կէս օրին	»	17 26½

Փոխառութիւն			
Փոխառութիւն	1858)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ռ.	32 20
»	1862)		
»	1860)		
»	1863)	B. » » »	18 20
»	1872)		
»	1865)		
»	1869)	C. » »	17 25
»	1873)		

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ իրիկուան գոցուեցաւ	71
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	70 37½
Կէս օրին	70 37½

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԸ

Օթոմէն ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լր.	3 12
Քրէտի ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 34
Բանք տը Քոնսթ.	» »	» »	5 8
Օսմ. Շըմէն տը ֆէր	» »	» »	3 30
Թրամուէյ	» »	» »	267½
Րումէլիի երկաթուղի		ֆր.	43
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ			—
Բաժնեթուղթ Լոտրիոյ		»	61

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Այս առաւօտ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՆ

Լոնտոն, 15 մայիս.

Տէյլի Նիւզ կը հաստատէ թէ ռուսո-աֆղան սահմանաց գծման նկատմամբ Ռուսիոյ պատասխանն ընդհանուր կերպով մը կը հաստատէ ի Լոնտոն Լորտ Կրանվիլի և ռուսական դեսպանին միջեւ որոշեալ գիծը։ Ռուսիա կ՚առաջարկէ՝ երկրորդական կարեւորութիւն միայն ունեցող մէկ կամ երկու կէտի վրայ փոփոխել զայդ գիծ։

Լոնտոն, 15 մայիս.

Անգլիական կառավարութիւնը տրամադիր կ՚երեւի ընդունելու ռուսո-աֆղան սահմանագլխոյ բարեփոխումները, զորս ձեռք բերել կը փափաքէր Ռուսիա։ Հետեւապէս, տպաւորութիւնք վերստին նպաստաւոր են խաղաղութեան։

Պելկրատ, 15 մայիս.

Նոր նախարարութիւնը սայսպէս կազմուեցաւ. Պ. Կարաշանին, նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար. Պ. Մարինքովիչ, ներքին գործոց, և Պ. Պեդրովիչ, պատերազմական նախարար։

Լոնտրա 14 մայիս.

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռն՝ անցեալ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ, հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղադրամ–նուազում–	147,000
Պանքնօթք ի պահեստի–նուազում–	226,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—յաւելում	59,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	39,000

Անգլիոյ Պանքան 3էն 2½ %ի իջուց իւր տոկոս։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 23 ապրիլ 1885

Ամենայն Հայոց Նոր Հայրապետի ընտրութիւնից յետոյ և նախ քան որ Համազգային Ընտրողական Ժողովոյ անդամ աշխարհական-պատգամաւորներս (8 հոգի) մեկնէինք մեր հայրենիքը, անպատեհ պարտաւորութիւն եմք համարում ընտրութեան վերաբերեալ մի քանի ծանրակշիռ հանգամանաց վրայ հայ ազգի ուշադրութիւնը դարձնել։

Համազգային Ընտրողական Ժողովը բաղկացած էր 28 անդամից 30 ձայնի իրաւունքով, այն է Տեղապահ Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսը իբրեւ ատենապետ Սինոդի եւ իբրեւ ներկայացուցիչ Առաջնորդին Հայոց Ատրպատականի ունէր երկու ձայն, Սերովբէ Եպիսկոպոս իբրեւ պատգամաւոր Էջմիածնի Միաբանութեան կողմից և ներկայացուցիչ Սպահանի եւ Հնդկաստանի Առաջնորդին նոյնպէս ունէր երկու ձայն։ Այդ 28 անդամք կամ 30 ձայնը հետեւեալներն էին.

Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս—Ատենապետ Սինոդի, Տեղակալ պատուիրակ և ներկայացուցիչ կարծեաց Թուրքիոյ Հայոց, ներկայացուցիչ Հոգեւորականութեան Հայոց Ատրպատականի.

Անդամ Սինոդի

Մեսրովբ Եպիսկոպոս
Յովակիմ »
Երեմիա »
Ներսէս »
Մամբրէ Վարդապետ

Ներկայացուցիչ Միաբանութեան Էջմիածնի

Սերովբէ Եպիսկոպոս (և պատգամաւոր Ներկայացուցիչ Հոգեւորականութեան Պարսկաստանի և Հնդկաստանի).
Գրիգոր Եպիսկոպոս Աղափիրեան
Յովհաննէս »
Գրիգոր Վարդապետ
Յովակիմ »
Արիստակէս »
Ստեփան »

Առաջնորդք

Թադէոս Եպիսկոպոս Առաջնորդ Թեմին Շամախու
Գրիգոր » Աղաւնեան, Առաջնորդ Կարսի
Արիստակէս » Սեդրակեան, Առաջնորդ Թիֆլիսու
Գէորգ » Սուրէնեանց, Առաջնորդ Երեւանի
Գրիգոր » Սադինեանց, Առաջնորդ Ղարաբաղի
Սուքիաս » Պարզեանց, Առաջնորդ Աստրախանի

Կարապետ Վարդապետ—Ներկայացուցիչ առաջնորդին Բեսարաբիոյ Մակար Սրբազանի.

Աշխարհական Պատգամաւորք

Արդար Յովհաննէսեան—Վրաստանի և Իմէրէթի
Յովհաննէս Սարգսեան—Աստրախանի.
Աղեքսանդր Բէկ Ղալայեան—Շամախու
Ներսէս Բէկ Աթաբէկեան—Ղարաբաղի
Բժշկապետ Իսահակ Ալաջալեան—Բեսարաբիոյ
Սիմէոն Աճամեան—Երեւանի
Բժիշկ Աղեքսանդր Ղազարեանց—Կարսի և Բաթումի
Համբարձում Առաքելեան—Պարսկաստանի և Հնդկաստանի

Այս ցուցակը ցոյց կը տայ, որ 30 ձայներից 22ը պատկանում էր հոգեւորականութեան։

Ապրիլի 16ին համարեա բոլոր աշխարհական պատգամաւորները ժողովուած էին Դեռ Երեւանում նոցա հաստատապէս իմացան, որ հոգեւորականութիւնը վճռողապէս որոշել է այս անգամ անպատճառ Մակար Սրբազանին կաթողիկոսացնելու և Թուրքիոյ Հայոց Ազգային Երեսփոխանական ժողովոյ

գինին կը փրփրայ, և հնդկերէն, պարսկերէն, հայերէն, թուրքերէն, անգլերէն և ֆրանսերէն խօսակցութիւններ կը խաչաձեւեն իրար։ Բոմպէի և երկու ազատամիտ մահմետականներն, Միրզա Բիր Պոլոս և Ասպուլ-Ֆազլ Մ. Ասպուր-Բաշձան, որ Կալկաթայէն եկած է [illegible], կ՚առաջարկեն բաժակներ, և ուղերձներու պատասխաններն անընդհատ կ՚ընդհատուին հի՜պ, հի՜պերով և ծափերով։ Այս հնդիկներ կը դրուատեն անգլիական վարչութիւնն, այլ կը թուին նախընտրել մի ազգային կառավարութիւն։

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ

առաջարկած ցանկը չընդունելու, Հասնելով Էջմիածին պատգամաւորները տեսան, որ արդարեւ հոգեւորականութիւնը կայացրել է այդ վճիռը, միայն Տեղապահ Մկրտիչ Արքեպիսկոպոսը, Թիֆլիսի Առաջնորդ Արիստակէս Եպիսկոպոս Սեդրակեանը, Երեւանի առաջնորդ Սուքիասեանը, եւ Կարսի առաջնորդ Աղաւնեանը, միայն այս չորս բարձրաստիճան հոգեւորականք հոգւով սրտով հակառակ են հոգեւորականութեան այդ որոշման եւ ամենայն կերպով ջանում, աշխատում են, որ եռանուն ցանկը անփոփոխ ընդունուի, միութեան կապը չը քանդելու համար, որն հակառակ դէպքում անխուսափելի էր, ի հարկէ: Խրախուսուելով այդ պատուական եւ արժանաւոր եկեղեցականաց օրինակից, աշխարհական պատգամաւորները, որ արդէն միասիրտ ուխտած էին իրենց ազատ խղճմտանաց եւ արդարութեան ու հայրենի եկեղեցւոյ նախնեանց սուրբ աւանդութեանց հիման վրայ, աշխատում մինչեւ իրենց արեան վերջին կաթիլն անգամ թափելու պայմանով՝ որ հայ ազգի միութեան կապը անխզելի մնայ, որն հնարաւոր էր միայն այն ժամանակ, երբ Ընտրողական ժողովն միաձայն ընդունէր եռանուն ցանկը, սկսեցին մտածել արդեօք ինչ ելք պէտք է գտնել իրաց այս վիճակին մէջ: Յայտնուեցաւ, որ Մակար սրբազան ընտրող հոգեւորականութեան մէջ 16 ձայն պիտի ստանար հաստատապէս, իսկ մնացած 14ը կա՛մ Խրիմեան պէտք էր ստանար եւ կա՛մ Մուրատեան, որոնք այդպիսով պէտք է երկրորդ կանդիդատ լինէին:

Միւս կողմից պարզուեցաւ եւ այն իրողութիւնն, որ Խրիմեանի եւ Մուրատեանի վերաբերմամբ առաջինն ամենեւին քուէ չը պիտի ստանար այդ հոգեւորականութեան կողմից, իսկ երկրորդը գոնէ կուսակիցներ ունէր նոցա մէջ (խօսքս 16 հոգու վրայ է): Մի խօսքով ամեներեւ եղաւ ամենքի համար, որ 16 հոգի հոգեւորականներից պիտ՝ իրենց ձայները այնպէս կարգադրէին, որ Մակար լինէր առաջին, իսկ Մուրատեան երկրորդ ընտրելի, եւ որովհետեւ սովորաբար առաջին ընտրելին է հաստատուել, ուրեմն եւ Մակար պիտի լինէր կաթողիկոս, իսկ մնացած 14 հոգին, այն է բոլոր 8 աշխարհական պատգամաւորները, Մկրտիչ արքեպիսկոպոսն, Սեդրակեան, Աղաւնեան, Սուքիասեան եպիսկոպոսները եւ Պարսկաստանի առաջնորդի ներկայացուցիչը ցանկանում էին միաձայն որ կաթողիկոսական երկու ընտրելիները լինին Խրիմեան եւ Մուրատեան, բայց թէ որն լինի առաջին, երեւում էր, որ մեծամասնութեան տրամադրութեան նայելով առաջինը պիտի լինի Մուրատեան: Ի հարկէ, այժմ մեզ այնքան չէր զբաղեցնում այն հարցը թէ ո՞վ լինի առաջին կամ երկրորդ ընտրելի, որքան այն մեծ եւ վեհ սկզբունքը թէ եռանուն ցանկը անփոփոխ պիտի ընդունուի: Այդ սկզբունքը սրբութեամբ գործադրելու կարեւորութիւնն ապացուցանելու համար խնդրեցին որ Տեղապահ Սրբազանը ապրիլ 19ին երեկոյեան ընտրողական ժողովը գումարի խորհրդակցելու համար: Ժողովը գումարուեց. ի դիմաց բոլոր աշխարհական պատգամաւորների Պ. Աբգար Յովհաննէսեան արծարծելով զգուշութեամբ հարցը, խնդրեց որ երկրորդ օրը տաճարի մէջ զանազան տարաձայնութեանց տեղի չը տալու համար համերաշխ միաբանութեամբ հոգեւոր եւ աշխարհական պատգամաւորաց, ընդունուի Ազգային ժողովոյ եռանուն ցանկը անփոփոխ պահպանելու սկզբունքը, ինչպէս կատարուեց անցեալ տարի: Ի պատասխանի այս առաջարկութեան՝ Պարզեանց Սուքիաս եպիսկոպոսն, նորա հետ միասին Սինոդի անդամներ Ներսէս եպիսկոպոսն եւ Մամբրէ վարդապետը յայտնեցին, թէ նոքա բնաւ հարկ չեն տեսնում խորհրդակցելու, որ եւ է սկզբունք ընդունելու, թէ ընտրութիւնը պէտք է կատարուի օրինաց (Պալոժէնիայի) ճիշդ հիման վրայ, թէ եռանուն ցանկը ոչ մի նշանակութիւն չը պէտք է ունենայ մեր աչքում, այլ մենք երկրորդ օրը պէտք է միայն երեւելի արքեպիսկոպոսների եւ եպիսկոպոսների ցուցակի միջից 4 անձ ընտրենք: Այս բաւական չէ, Սուքիաս եպիսկոպոս աւելի յառաջ գնաց. նա յայտնեց, որ իր անհատական կարծիքով Ազգային ժողովոյ առաջարկած եռանուն ցանկը նա համարում է նախատինք եւ մի զզուելի գործ: Որքան համոզուած էինք մենք թէ հարկաւոր է խորհրդակցել, թէ եռանուն ցանկը չընդունելու հետեւանքները աղետաբեր կը լինին, անկարելի եղաւ խօսք հասկացնել, այլ Մակարականք յայտնելով որ չեն կամենում մասնակցել ժողովին եւ խօսիլ եռանուն ցանկի մասին, ոտքի ելան եւ ժողովը ցրուեց: Այլ կարող էք երեւակայել մեր շփոթութիւնը, խռովութիւնը: Մենք զգուշում էինք եւ սարսափում որ եռանուն ցանկը չընդունուելը կը նշանակէ Ազգային ժողովոյ վճիռը չը յարգել, արհամարհել. միւս կողմից տեսնում էինք, որ օրէնքի անունով խօսող հայ հոգեւորականութիւնը (16 Մակարականք) իրաւագիտական հաստատ հողի վրայ է կանգնած: Պոլոժէնեան թելադրում է որ 4 կանդիդատների ցանկը կազմուի Սինոդի կողմից առաջարկուած արքեպիսկոպոսների, եւ եպիսկոպոսների ցուցակից կամ քուէարկութեամբ կամ միաձայն: Պարզ էր մեզ համար, որ եթէ այդ շաւղով ընթանայինք, ոչ թէ միայն Ազգային ժողովոյ եռանուն ցանկը սկզբունքով չէր ընդունուելու, այլ նաեւ Խրիմեան եւ Աչըգեան Սրբազանները, գուցէ եւ Մուրատեան Սրբազանը չէին մտնելու չորից ցանկի մէջ, քանի որ այդ ցանկը պիտի կազմուէր ձայներից մեծամասնութեամբ եւ 16 ձայն մեզ հետ միաբան չէին: Հետեւաբար մեզ մնում էր միայն որ Կ. Պոլսոյ եռանուն ցանկի վրայ մի անուն եւս աւելացնէինք եւ քառանուն ցանկը միաձայն ընդունէինք, իսկ այդ կարելի էր միայն այն ժամանակ երբ մենք յօժարէինք չորրորդ ընտրելի ընդունիլ այն անձին, որին առաջարկում էր հոգեւորականութիւնը: Այդ անձն էր Մակար Սրբազանը: Սակայն մենք լաւ գիտէինք որ եթէ մի անգամ Մակար Սրբազան մտաւ չորից ցանկի մէջ, հոգեւորականութիւնը իր 16 ձայնով կարող էր նրան կաթողիկոս ընտրել մինչեւ անգամ, իսկ Մուրատեան կամ Խրիմեան Սրբազաններին երկրորդ կանդիդատ անել: Երկար խորհրդակցութիւնից յետոյ վճռեցինք որ եռանուն ցանկը միաձայն ընդունելու սկզբունքի համար համաձայնինք Մակար Սրբազանին 4րդ ընտրելի անել, բայց մենք ի հարկէ, նորա համար ձայն չենք տալ: Մեր համաձայնութիւնը յայտնեցինք Մակարականներին:

Ապրիլի 20ին Ս. տաճարի մէջ, երբ Նախագահ Մկրտիչ Սրբազան իր գեղեցիկ եւ խորհրդաւոր ատենաբանութեամբ առաջարկեց Ազգային ժողովոյ եռանուն ցանկը անփոփոխ ընդունիլ, առաջին հաւանութիւն տուողը եղաւ Սուքիաս եպիսկոպոսը եւ ժողովը միաձայն վճռեց ընդունիլ եռանուն ցանկը: Ապա առաջարկուեցաւ չորրորդ ընտրելին ընտրել. այդ ընտրութիւնը կատարուեց գաղտնի քուէարկութեամբ, որից յայտնուեց որ Մակար Սրբազան ստացաւ 16 ձայն, Իզմիրլեան 5 ձայն, Սադինեան 4 ձայն: Մենք պահանջեցինք, որ չորրորդ ընտրելին այժմ բաց քուէարկութեամբ այդ երեքի միջից ընտրուի: Հոգեւորականք հակառակեցին եւ որովհետեւ տեսան որ այդ 16 ձայնի մէջ մի հատ աշխարհական չկայ, պնդեցին որ այդ քուէարկութիւնը անկանոն է եւ ինչպէս եռանուն ցանկը միաձայն ընդունուեց, պէտք է որ չորրորդ ընտրելին եւ միաձայն ընդունուի: Մենք (14 հոգի) չհամաձայնեցանք: Այնուհետեւ Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեանց վեր կենալով տեղից Ս. Տաճարի մէջ յայտնեց, որ «իր խօսքը յետ է առնում, որ պահանջում է յանուն Պոլոժէնիայի որ չորից ընտրութիւնը կատարուի օրինաց ճիշդ հիման վրայ, այն է որ իւրաքանչիւր անձն չորս ընտրելու անուն տայ, որ եռանուն ցանկն ընդունելը հակառակ է օրինաց եւ շատ զարմանում է, որ Պ. Պրոկուրորը թոյլ է տալիս այդպիսի օրինաց շեղումն եւ զանցառութիւն գործել»: Այս խօսքերի վրայ, որ կարող էք երեւակայել, ինչ զարհուրելի տպաւորութիւն գործեցին մեր վրայ, շփոթութիւն ծագեց: Այնուհետեւ կառավարութեան ներկայացուցիչ գաղտնի խորհրդական Պ. Պրիբիլ վեր կենալով յայտնեց, որ «օրինաց տրամադրութեան համաձայն, այսօր պէտք է կատարուի 4 կանդիտատների ընտրութիւնը. ահա ձեր առաջ դրած է երեւելի Արքեպիսկոպոսաց եւ Եպիսկոպոսաց թէ՛ Թուրքիոյ եւ թէ՛ Ռուսիոյ ցուցակը, դուք պարտաւոր էք այդ ցուցակի միջից ամէն մէկդ 4 անձինք որոշել, եւ այն 4ը, որոնք մեծամասնութիւն կ՚ստանան, կը համարուին օրէնքով պահանջուած չորս կանդիտատները: Ուստի առաջարկում եմ ձեզ ձեռնարկել ընտրութեան այդ ձեւով»: Ի պատասխանի, Պ. Աբգար Յովհ. յայտնեց, որ բոլոր ժողովականների խորին ցանկութիւնն է որ ընտրութիւնը կատարուի խիստ պահպանութեամբ օրինաց, որ առաջին երեք ընտրելիները ժողովը արդէն միաձայն որոշել է, իսկ չորրորդի համար միայն խնդրում ենք, որ բաց քուէարկութիւն լինի: «Ոչ, այդ անկարելի է, ասաց Պ. Պրիբիլ, քանի որ Սուքիաս եպիսկոպոսը բողոքում է. Նորա բողոքը օրինաւոր է, դուք պարտաւոր էք կա՛մ չորսն էլ քուէարկութեամբ ընտրել ցուցակի միջից կա՛մ չորս անձն ի միասին միաձայն որոշել:» — Գուշակելով գործի ելքը, մենք անմիջապէս ցանկութիւն յայտնեցինք, որ Մակար Սրբազանին էլ միաձայն ընտրում ենք չորրորդ ընտրելի: — «Այն ժամանակ, ասաց Սուքիաս եպիսկոպոսը, մենք եւս միաձայն ընդունում ենք եռանուն ցանկը: — Ահա այսպէս կազմուեց ապրիլի 20ին չորս կանդիտատների ցուցակը, այն է բոլոր ժողովականները ստորագրեցին թէ «զչորեսին վերոգրեալ Արքեպիսկոպոսունքն (Խրիմեան, Մուրատեան, Աչըգեան, Մակար) համարիմք արժանաւոր յաստիճան կաթողիկոսի եւ Ծայրագոյն Պատրիարքի ամենայն Հայոց»: Սորանով վերջացաւ ժողովը ապրիլի 20ին, ժամը 12ին:

Մեծ եւ դժուարին գործը կատարուած էր արդէն. Ազգային Ժողովոյ եռանուն ցանկը սկզբունքով միաձայն ընդունուած էր. միութիւնը խզելու սպառնացող վտանգը չքացած: Մնում էր մի վերջին մեծ գործ եւս կատարելու, որն դժուարագոյնն էր, այն է, որ այդ 4 կանդիտատների միջից, երրորդ օրը, ապրիլի 21ին, երբ պէտք է ընտրուէին երկուսը յաստիճան կաթողիկոսութեան, եթէ անկարելի կը լինի եւ անհնարին Մակար Սրբազանին չընտրել, գոնէ նա չը լինի առաջին ընտրելի, որպէսզի եռանուն ցանկի միաձայն ընդունիլը ոչ մի նշանակութիւն չունենայ: Գրել այստեղ մի առ մի այն բոլոր անցքերը, որոնք կատարուեցան, այն տանջանքը, որ քաշեցինք, երկար կը լինէր եւ առ այժմ դեռ անյարմար: Միայն այս կ՚ասեմ, որ ապրիլի 21ին, երբ կատարուեց երկու կանդիդատների ընտրութիւնը, Մելքիսեդեկ Սրբազան ստացաւ ամբողջ երեսուն ձայնը, ուրեմն ընտրուեցաւ միաձայն. Խրիմեան Սրբազան թէեւ ստացաւ 13 ձայն, բայց այդ թուի մէջ մտնում է 1) բոլոր 8 աշխարհական պատգամաւորների, 2) Տեղակալի եւ Տաճկահայոց պատուիրակին, 3) Թիֆլիսի, Կարսի, Ատրպատականի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի առաջնորդների ձայները, ուրեմն Խրիմեան Սրբազան ստացաւ ազգի ներկայացուցիչների ձայնը: Մակար Սրբազան թէեւ ստացաւ 16 ձայն, բայց այդ 16 թուի մէջ չկայ ոչ աշխարհական պատգամաւորների, ոչ տեղակալի եւ Տաճկահայոց պատուիրակի, ոչ էլ Թիֆլիսի, Երեւանի, Կարսի, Ատրպատականի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի պէս բազմահայ եւ նշանաւոր թեմերի առաջնորդների ձայները: Ահա թէ ովքեր են այդ 16 ձայն տուողները. 1) Մեսրովբ, 2) Յովակիմ, 3) Ներեմիայ, 5) Ներսէս Եպիսկոպոսները, 5) Մամբրէ վարդապետ (այս 5ը անդամք Սինոդի). 6) Յովակիմ, 7) Արիստակէս, 8) Ստեփան, 9) Գրիգոր վարդապետները եւ 10) Աղափիրեան, 11) Յովհաննէս, 12) Սերովբէ եպիսկոպոսները (այս 7ը Սինոդի կողմից նշանակուած միաբանութեան պատգամաւորները), 13) Ռազինեանց, 14) Սուքիաս, 15) Թադէոս առաջնորդները եւ 16) Կարապետ վարդապետ, Մակար Սրբազանի, իբրեւ Բեսարաբիոյ առաջնորդի, կողմից նշանակուած անձն: Ինչպէս, վերջինը, իբրեւ Մակարի անձնաւորութիւնը ներկայացնող, չէր կարող յօգուտ նորա ձայն տալ:

Այս բոլորից կարելի է տեսնել, որ Մակար Սրբազան ժողովրդեան, հայ ազգի ընտրեալը չէ, ըստ որում թէ՛ Թուրքիոյ, թէ՛ Ռուսիոյ եւ թէ Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի հայ ազգի ժողովրդեան կողմից նա ոչ մի ձայն չէ ստացել: Ազգի առաջ, տրամաբանութեան առաջ, երկրորդ ընտրելին է Խրիմեան Հայրիկը. իսկ օրինաց առաջ, իրաւաբանօրէն, եւ ոչ «դէ ֆակտօ» երկրորդ ընտրելին է Մակար արքեպիսկոպոսը: Ընտրութեան այն հետեւանաց համար, այն է Մակարի երկրորդ ընտրելի լինելուն համար, ազգը պարտաւոր է իւր երախտագիտութիւնը յայտնել Սուքիաս, Ներսէս եպիսկոպոսներին եւ Մամբրէ վարդապետին...:

Ի վերջոյ հարկաւոր եմ համարում յայտնել, որ Մուրատեան Մելքիսեդեկ Սրբազանի միաձայն ընտրութիւնը ի գահ Հայրապետութեան Ամենայն Հայոց, բուռն ոգեւորութեամբ ընդունեց ժողովրդեան կողմից:

Կը խնդրէի Կ. Պոլսոյ եւ Զմիւռնիոյ ազգային լրագիրներից արտատպել այս բացատրութիւնը:

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Պատգամաւոր Պարսկաստանի և Հնդկաստանի

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ)

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 17 ապրիլ 1885

Էջմիածնի միաբանները եւ Սինոդը, մի երկու անհատների բացառութեամբ, ներկայ կաթողիկոսական ընտրութեան մէջ ցնցուեցան, զարհուրեցան, երբ տեսան թէ Պոլսի Ազգային ժողովին ուղարկած եռանուն ցանկը, եւ թէ աշխարհական պատգամաւորների ամբողջապէս, եւ թեմական առաջնորդների մասամբ՝ կամքը եւ ցանկութիւնը Խրիմեանի եւ կամ Մելքիսեդեկի կողմն է, բայց երբէք Մակարին նպաստաւոր: Այդ լուրն ի հարկէ ճշմարտութիւն դարձաւ, երեկ եւ այսօր երբ Սինոդի անդամները եւ միաբանութեան եօթը ներկայացուցիչները, որք են Աղափիրեան եպիսկոպոս, Սերովբէ եպիսկոպոս, Յովհաննէս եպիսկոպոս, Գրիգոր վարդապետ, Ստեփան վարդապետ, Արիստակէս վարդապետ, Յովակիմ վարդապետ, իմացան անձամբ կամ իրենց գործիք դառնացան հոգեւորականների ձեռքով, որ պատգամաւորները երբէք չեն էլ մտածում Մակարի մասին, այլ եւ իմանալով որ վանքի հոգաբարձութեան մէջ մեծ կուսակցութիւն է կազմւում Մակարի համար, վճռել են իրենց կողմից վճռական քայլ անել: — Տարաբաղդաբար Ղահրաման Մելիք-Աղամալեան այսօր հեռագրել է Տեղակալ Հօրը, որ ինքը հիւանդութեան պատճառաւ չէ կարող ներկայ լինել, թէեւ այս տեղ դեռ շատերը յոյս ունին թէ Մելիք-Աղամալեանը մինչեւ այս օրերը կ՚առողջանայ եւ կը գայ, որով կարող կը լինի իւր մեծ հեղինակութեամբ ազդել եւ մի յայտնի դիրք տալ գործին, ինչպէս անցեալ տարի խելօքութեամբ, քաղաքավարութեամբ կարողացել է Սրբազան Մակարին ստիպել իւր կամքով հրաժարելու քուէարկուելուց: — Յոյսը միւս պատգամաւորների վրայ մեծ է. կարող եմ համարձակ ասել որ եթէ Ղահրաման Մելիք-Աղամալեանի տեղ գայ նորա կանդիտատը, Պ. Աֆանասեան, երբէք Մակարին ձայն չէ տալիս, իսկ թէ Մելիք-Աղամալեան ինքը զրկէ իւր ձայնը, ի հարկէ էլի հակառակ Մակարի կը լինի:

Ցաւալին միայն այս է, կրկնում եմ, որ Մելիք-Աղամալեան չպիտի կարողանայ ներկայ լինել, քանի որ իւր հեղինակութիւնը, իւր մեծ փորձառութիւնը, իւր ընդհանուր յարգանքը նորա վրայ մեծ յոյսեր էին գրել, ու այդ էլ յայտնուեցաւ իւր ընտրութեան ժամանակ, երբ ընտրեցին միաձայն եւ միակամ: — Պ. Աբգար Յովհաննէսեանին լաւ ճանաչում էք. կաթողիկոսական խնդրում, Պ. Յովհաննէսեան յայտնի եւ լաւ դիրք բռնեց, եւ այսօր կարող էք համոզուած լինել, որ նա Ներսէսից յետոյ Խրիմեանին ձայն պիտի տայ: Պ. Յովհաննէսեան Մուրատեանական կը լինի, Մակարական չլինելու համար: — Ղարաբաղի թեմի աշխարհական պատգամաւորը՝ պարզախօս, տիպար Ղարաբաղցու անկեղծութեան, իւր մեծ քթով եւ շատ կարճ կտրած սեւ-սպիտակ մօրուսով, դէմքի վրայ վճռողականութիւն արտայայտող եւ շատախօսութեան թշնամի Պ. Ն. Աթարբեգեանը՝ միանգամ ասել է. «Եղբայր, ի՛նչ Մակար, ի՛նչ Մակարական» եւ միշտ էլ թշնամի մնալով Մակարին եւ նորա կաթողիկոսութեան, պատրաստ է՝ ըստ թելադրութեան հանգամանաց՝ որպէս իրեն լաւ կը թուի, ձայն տալու Սրբազան Խրիմեանին կամ Սրբազան Մելքիսեդեկին: — Շամախու աշխարհական պատգամաւոր Պ. Լալայեան՝ գովելի է, որ արդէն պատրաստութիւն է յայտնել միանալու իւր ընկերակիցների հետ, եւ ձայն տալու հակառակ Մակարի, թէեւ այս քայլը շատերը չէին սպասում վաճառականի հագուստով այդ պարոնից: Բայց չէ՞ որ շատ անգամ արտաքինը՝ ներքինը չի արտայայտում:

Իսկ Բեսարաբիոյ պատգամաւոր՝ [illegible] [illegible] արտայայտութեան, բարձր հասակի, գրաւիչ դէմքի տէր Պ. Ալաջալեան հէնց այն պատճառաւ է հպարտութեամբ եւ հեգնութեամբ նայում իւր շուրջը պտըտող Մակարականների վրայ, որ մտքումը ասում է. «Դուք, միամիտներ, միամիտներ, դուք կարծում էք որ ես գալով Մակարի մօտից, նորան պիտի երկինք բարձրացնեմ. ոչ, պիտի ասեմ որ նորան ոչ ոք չի կամենում տեսնել Հայրապետական գահի վրայ:» Մակարականներից ոմանք կարծելով թէ Բեսարաբիոյ պատգամաւորը Մակարական կ՚լինի, սկսեցին պտըտիլ նորա չորս կողմը, բայց սխալուեցան: — Պ. Համբարձում Առաքելեան, պատգամաւոր Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի, արդէն իբրեւ երիտասարդ՝ երբէք չի կարող համակրել հին խմբի կեղտոտ ջանքերին, եւ նա միանգամայն լաւ արձագանգ է այս հարցումն նոր ոյժերին եւ առաջին ձայնը Խրիմեանին տալով երկրորդը պահած է Մելքիսեդեկ Սրբազանի համար: — Ղարսի պատգամաւոր երիտասարդ հայկական դէմքի տէր Պ. Ղազաղեանի սիրտը միանգամայն հայի է. Նորա համար անձնական չկայ այս կէտում. Նա Մակարական չէ, որպէս եւ Մակարական չի լինիլ Աստարխանի պատգամաւոր Պ. Սարգսեան, որի վրայ յոյս ունին: — Ատրպատականի ներկայացուցիչ Տատուր-Խան Սեթեանը անխօսկած իր ձայնը կ՚ուղարկէ կամ Խրիմեանին կամ Մակարին, եւ պատգամաւորները շատ էին ցանկանում այդ պատճառաւ նորա ներկայ լինիլը, որի համար, ինչպէս լսեցի, մինչեւ անգամ հեռագրել են՝ որ փոխի իւր մտադրութիւնը եւ գայ Էջմիածին, մանաւանդ որ՝ ինչպէս լսւում է՝ թէ՛ Տատուր-Խանի եւ թէ՛ Ձերմակեանի չգալու պատճառը այս երկուսի մէջ ծագած դժգոհութիւնն է:

Յայտնի է ամենքին որ Տփղիսի առաջնորդ Սեդրակեան եպիսկոպոսը ջերմ Խրիմեանական է, եւ այլ կերպ էլ չի կարելի սպասել մի գործունեայ եռանդոտ երիտասարդ եպիսկոպոսից: Ծերունի Սադինեան միամիտ եպիսկոպոսին Սինոդի խորամանկ Ներսէս եւ Մամբրէ անդամները կարողացել են խաբել եւ նորան գրաւելով կաթողիկոսական կանտիտատութեան երազներով, դարձրել ի Մակարական: Աղաւնեան եպիսկոպոս պատրաստ է «Խրիմեան» գոչելու, եթէ կարողանայ իրան ազատ պահել ճնշումներից: Իսկ Սուքիաս Պարզեանց եպիսկոպոսը... Ափսո՛ս, Սուքիաս կարծեց թէ իւր երկայն հասակը, առանձին խնամքով խնամուած դէմքը եւ հպարտ դիրքը իւրեան կը մօտեցնեն կաթողիկոսական գահին, բայց տեսնելով որ այդ երազ է, ուստի դարձել է ջերմ Մակարական, եւ այդ դեռ բաւական չէ, նա իւր «ջերմ»ութիւնը ցոյց է տալիս հայհոյելով թէ՛ Խրիմեանին եւ թէ՛ Մելքիսեդեկին: Կարող էք համոզուած լինիլ որ Երեւանի թեմակալի փոխանորդ Սուքիասեան Սրբազանը երբէք ձայն չի տալ Մակարին, այլ կա՛մ Մելքիսեդեկին կա՛մ Խրիմեանին:

Կարող էք այս բոլորից եզրակացնել թէ ի՛նչ ծանր եւ իրանց տեսակէտից համարեա անելանելի վիճակի մէջ ընկան Մակարեանները, եւ ահա այս բոլոր ծանր դրութեան մի ելք տալու համար, Մակարեանների պարագլուխները՝ Ներսէս, Մամբրէ, Մեսրովբ եւ Ընկերութիւն վճռում են մի ժողով կազմել եւ հարցը մի կերպով որոշել: Երեկոյեան, բարի վարդապետների աղօթելու ժամանակ, Մեսրովբ եպիսկոպոսի սանը եւ իւր նախագահութեամբ Ներսիսի ներքին ղեկավարութեամբ բացվում էր ժողով միաբանութեան եւ Սինոդի ներկայացուցիչների եւ այլ հոգեւորական անձանց: Պէտք է իմանալ որ ժողովին նպատակը յայտնի լինելով, Հակա-Մակարականները հրաժարվում են գնալ: Մեսրովբ եպիսկոպոս իւր փառքի գագաթնակէտին բազմած, բացում է ժողովը հետեւեալ խօսքերով. «Մենք հաւաքուած ենք այստեղ մի նպատակով, այն է մի ծրագիր կազմել, եւ ըստ այնմ միաբան գործել Կաթողիկոսական հարցում»: Ներսէս եպիսկոպոս, շատ լաւ գիտենալով որ միաբանները շատ են քնում, սկզբից արդէն այնքան բարի է գտնվում, որ ուզում է շուտ վերջնական լուծում տալ: «Ի՛նչ ծրագիր, ի՛նչ բան. Կաթողիկոսը Ռուսահայաստանի համար է. մենք պարտաւոր չենք ընդունելու Ազգային ժողովի քանի մի անդամների գրած եւ ներկայացրած եռանուն եւ այլ ցանկերը . . . : Տեսնում էք ի՛նչ է ասում «Մեղու» լրագրի մեր բարեկամ Սիմէօնեանց . . . «Դէն գցենք այս ընտրեալները եւ առաջարկածները եւ ընտրենք առաջարկենք նորերին . . .» Սերովբէ եպիսկոպոսը, որը ընտրուած է ներկայացուցիչ միաբանութեան այլ վեցի հետ, եւ որը այնու ամենայնիւ մինչեւ այժմ էլ հրաժարվում է այդ պաշտօնից, հարցում է խաժամարար. «Ի՞նչ էք ուզում ասել, պարզ խօսեցէք, ես ակնարկութիւններ չեմ հասկանում: — Ներսէս. — Ի՞նչ պիտի լինի, ասում եմ որ պէտք է դէն գցենք Ազգային ժողովի արածը»: — Սերովբէ. — Մեր գործը չէ թէ քանի ձայնով եւ քանի անդամներն են ընտրել այդ ցանկը եկել է ազգային ժողովից. ժամանակ չէ եւ ոչ էլ տեղն է պաշտօնական ժողովների պակասութիւնները քննել, մանաւանդ որ Տաճկաստանի թեմերից բազմաթիւ հեռագիրներ են հասել Սինոդին, որ նոքա համաձայն են Ազգային ժողովի արածին, եւ որ իրանք փափաքում են Խրիմեանին»: Այդ երկար մրցումների միջոցին, մի վարդապետ քաջութիւն է ունենում աւելի հայկական քաղաքականութեամբ, ոչ տիպլոմատիքի ձեւով, հարցնել «Ի՞նչ էք ձգձգում, ասացէք պարզ ո՞ւմ էք ուզում, որ Ազգ. ժողովի ցանկը կամենում էք ոչնչացնել» : — Ներսէս. — Մ՚յ Մակար սրբազանին կ՚չինենք առաջին ընտրելի, իսկ նրան կանդիտատ կ՚անենք Սադինեան սրբազանին»: Այդ անելով Ներսէս եպիսկոպոս ցոյց է տալիս Սադինեան սրբազանի վերայ. այդպէս անելով նրանք Սադինեանին դարձրել են Մակարի ջերմ պաշտպան: Սադինեան լսելով Ներսիսի խօսքերը հարկ է համարում կանգնել եւ շնորհակալութիւն յայտնել իւր բարեկամներին: Քաջութիւն ունեցող վարդապետը Ներսէսի վերջին խօսքին աւելացնում է. «Ուրեմն դուք ուզում էք որ ազգը մեր երեսին թքի, որ մենք մեր գլուխը միշտ ծուռ պահենք ժողովրդեան առաջ, այն ժողովրդեան, որի պատգամաւորների կարծիքներին եւ ձայնին լսելու անգամ ականջ չէք ուզում ունենալ»: — Թադէոս եպիսկոպոսը թափ է տալիս գլխի բոլոր պաշարը եւ ասում է ոգորուած. — «Ի՛նչ ժողովուրդ, ի՛նչ պատգամաւորներ. պատգամաւորները վաղը, միւս օր ձայն տալուց յետոյ պիտի գնան իրենց գործին, ճնշուողը, տանջուողը մենք պէտք է լինինք, կաթողիկոսը մեզ է կապած, մեր գլխի ցաւը պիտի տեսնենք . . . »: Ամաչում եմ շարունակել. գիտէ՞ք ի՛նչ քամահելի հետեւանքներ է ծնեցնում այդ խօսակցութիւնը եւ ի՛նչեր են խօսվում եւ տեղի ունենում: —

Ժողովը աճգին աղմուկներով մի առ ժամանակ շարունակուելով վերջանում է այս վճռով որ պէտք է Մակարին ընտրելի դարձնել: Ահա ձեզ Սինոդը, ահա եւ միաբանութեան ներկայացուցիչները: Աւա՜ղ, այս Սինոդը իւր պատիւը վերականգնեց ստումնարանական հարցում, եւ ահա էլի սկսվում են հին խայտառակութիւնները: Առ այժմ վանքի մէջ բոլոր խօսակցութեան նիւթը այս ժողովն է, իւր բոլոր անցեալով եւ ապագայով. Այդ բանը պարզ է որ պէտք վրդովէր աշխարհական պատգամաւորներին, որոնք չէին կամենում քանի մը հոգեւորականների նման չոզօք լինիլ: — Աշխարհական պատգամաւորները, որոնք ներկայ էին Էջմիածին, հաւաքուած Պ. Աբ. Յովհաննէսեանի մօտ բաւականին ուրախալի հետեւանքի եկան: Վճռել են պահել Ազգային ժողովի ցանկը, աւելացնել այդ երեք անունների վրայ, ըստ պահանջման օրէնքի, մի չորրորդը որ կը լինի կա՛մ Պոլսի կա՛մ Երուսաղէմի պատրիարքներէն մէկը: — Այդ անել պէտք է Սրբազան Մակարին ոչնչացնելու համար, քանի որ Մակարի անունը մէջ տեղ դնելով, ապահովութիւն է ստանում Մակարականների գործը, նոյն իսկ կառավարութեան կողմից: Իսկ եթէ կուսակցական ոյժերը կը լարուին, պարզապէս վաղուց ժողովւում պիտի յայտնեն թէ Մակար անցեալ տարի հրաժարուել է, եւ թէ իրենք իրենց ընտրող ժողովրդեան ցանկութիւն միանգամայն հակառակ կը լինին, ձայն տալով Մակարին: — Ցանկութիւն կայ մինչեւ անգամ հեռագրել Սրբազան Մակարին, թէ «քո պատճառաւ խառնակութիւններ կան, ի՞նչ պէտք է անել» որպէս զի Մակար բացայայտապէս խայտառակ չլինելու համար, հեռագրէ թէ՝ խնդրում եմ ինձ չը քուէարկել: — Վերջապէս ժամանակ է հեռատեսութեամբ գործելու: Արտաքին հանգամանքները ծանր են. կառավարութեան ներկայացուցիչ Պ. Պրիբիլ՝ յայտնել է որ քանի մը հրահանգներ ունի բերած վերջին ժողովին պիտի յայտնէ: Կուսակցութիւնները մինչեւ այժմ, մինչեւ այս երեկոյ լարուած են: Ամենքը սպասում են որ աւելի վատ կը լինի: Ապագայի մասին յետոյ:

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէնկալ չիվիտի գըյէյի ճէտվէլ իքի պին ալթը եիւզ ալթմըշ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի տօքսան պէշ ղրուշ.

Շապ, գըյէյի ճէտվէլ իկիրմի սէքիզ պին, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի պիր ղրուշ օթուզ իքի փարայ.

Սօտա, գըյէյի ճէտվէլ էլլի պէշ պին, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի պիր ղրուշ իքի փարայ.

Թուլթքալ, գըյէյի ճէտվէլ օն պիր պին տէօրթ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի ալթը ղրուշ օթուզ փարայ.

Գըրմըզը չարապ թօրթուսը, գըյէյի ճէտվէլ եէտի պին տօգուզ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի սէքիզ ղուրուշ.

Պիքրոմաթ տը բօթաս, գըյէյի ճէտվէլ եէտի պին ալթը եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի տօգուզ ղուրուշ եիրմի փարայ.

Պէյազ բօթաս, գըյէյի ճէտվէլ ալթը պին եիւզ օթուզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի իքի ղուրուշ.

Զաճ եաղը, գըյէյի ճէտվէլ իւչ պին իւչ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի իքի ղուրուշ օթուզ փարայ.

Մօր պազամ, գըյէյի ճէտվէլ դըրդ տօգուզ պին եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի պիր ղուրուշ օն փարայ.

Կէօք պօյասը, գըյէյի ճէտվէլ իւչ պին, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի տէօրթ ղուրուշ օթուզ պէշ փարա.

Գըրմըզ, գըյէյի ճէտվէլ իւչ եիւզ սէքսէն, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի եիրմի սէքիզ ղուրուշ.

Թիզապ, գըյէյի ճէտվէլ իքի եիւզ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի իւչ ղրուշ.

Գըրըմզըրմըզ, գըյէյի ճէտվէլ պէշ եիւզ ալթմըշ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի օն պէշ ղուրուշ.

Ֆիւքիւրտ, գըյէյի ճէտվէլ սէքիզ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի իքի ղուրուշ.

Զիվիտճիք, գըյէյի ճէտվէլ պին, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի ալթը ղուրուշ.

Կէօզ թաշը, գըյէյի ճէտվէլ իքի պին եիւզ դըրդ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի իւչ ղուրուշ.

Զաճ գըպըրըզ, գըյէյի ճէտվէլ պին ալթը եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի պիր ղուրուշ.

Սումագ, գըյէյի ճէտվէլ եէտի եիւզ եիրմի պէշ, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի իւչ ղուրուշ եիրմի փարա.

Ծէհրի, գըյէյի ճէտվէլ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտվէլի ալթը ղուրուշ եիրմի փարայ:

Ֆէս վէ Իզմիտ Ֆապրիգայի Հիւմայունլէրի իչին իժթիխատ օլունան նիւմունէլէրինէ վէ չուրուքը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մինագասայա գօնուլան պալատէ մուրադգամ եիրմի գալէմ պօյա էճզասը ֆիյաթը մուրադգամէլէր՝ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, մայիսի րումինին օն պէշինճի չարշէնպէհ կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն մինագասայը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիի վիրիլէճէյինտէն, իժա իժմէյէ թալիպ վէ օն ալթընճը փէնշէնպէ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղլը պուլունանլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

2 մայըս 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆէս ֆապրիգայի հիւմայունի իչին մահֆուզ պուլունան նիւմունէլէրինէ վէ չուրուքը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվքիյի մինագասայա գօնուլան եիւզ պին գըյէյի ճէտվէլ Օսմանլը դըրդըմ եըյգանմըշ եափաղինին պէհէր գըյէյի ճէտվէլի եիրմի պէշ ղրուշ օթուզ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսի րումինին օն տէօրթունճի սալը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն մինագասայը պիլիճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիի վիրիլէճէքլինտէն իժայա թալիպ վէ օն պէշինճի չարշէնպէ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղլը պուլունանլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

2 մայըս 1301

1—3

ԽՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ խազինէսի Մահլուլաթ չիւպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիւզզիքր մահլուլաթըն չէնտ տէֆա կազէթալար իլէ իլանըթը իճրա իթտիրիլմիշ իսէ տէ, պիր կէօնա թալիպ զուհուր իթմէտիկինտէն պինաէն թէքրար իլանը ումուրը զարուրիյէտէն կէօրիւլմիւշ օլմաղլա, 4 հաֆթա միւտտէթլէ իլանընտան ցինճի հաֆթաաս օլան իշպու 1301 սէնէսի Նիսանընըն 29ընճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմէնէսինին էօշրիւնէ միւսավի թէէմին աքչէսի իլէ պէրապէր խազինէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէկլէրի լազըմ կէլճէկի՝ ցինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր ։

• • 5 վէ 16 • • 12500 (1) • —Սթամպօլ գարիյէսինտէ Ճէվիզլի սօգաղընտա Ալտունլու Քէրիմ վագֆընտան թէրպիէն 205 մէթրօ արսաստա 7 օտա վէ 2 սոֆա վէ պիր գույու վէ 902 մէթրօ պաղչէ իլէ իթթիսալինտէ թէրպիէն 676 մէթրօ պիր գըթա պաղչէ տէրունինտէ պիր գույունըն նըսֆ հիսսէլէրի։

• • 242 • • 1500 • —Շէհր Էմինի գուրպինտէ Էրէկլի մահալլէսինտէ Շէհր Էմինի ճատտէսինտէ Էվգաֆ կէտիքեաթընտան կէտիկի վէ Ֆէրրուհ աղա վագֆընտան միւլքի օլմագ իւզրէ թէրպիէն 41 մէթրօ պիր տիւքքեան արսասընըն պիւթիւնիւ։

• • 21 • • 635 • — Գալաթաստա Շէհիտ Մէհմէտ բաշա մահալլէսինտէ Եէլ քէնճիլէր ճատտէսինտէ թէրպիէն 53 մէթրօ արսաստա չէհրի 100 ղրշ. քիրալը Հարէմէյն կէտիքեաթընտան պիր պապ գալաֆաթճը տիւքքեանը կէտիկինին 10 հիսսէտէն պիր հիսսէսի ։

• • 121 • • 800 • • Պէտէլը միւզայէտէ 600 • —Ահմէտիյէտէ Սօֆուլար մահալլէսինտէ Ահմէտիյէ ճատտէսինտէ թէրպիէն 102 մէթրօ պիր գըթա տիւքքեան արսասընըն միւլք մա կէտիք սիւլիւս հիսսէսի ։

• • 22 • • 3500 • —Ֆէթհիյէ գուրպինտէ Քեաթիպ Մուսլիհէտտին մահալլէսինտէ Ճօրճի չէշմէսի սօգաղընտա Ահմէտ Խոճա էֆէնտի վագֆընտան թէրպիէն 99 մէթրօ պիր գըթա մէնզիլ արսասը ։

• • 2 վէ 3 • • 2400 • —Ուզուն չարշուտա Եավաշճա Շահին մահալլէսինտէ Ուզուն չարշու ճատտէսինտէ թէրպիէն 304 մէթրօ արսաստա չէհրի 1000 ղրշ. քիրալը 34 պապ օտանըն 265 աքչէ իթիպարը իլէ 4 աքչէ եարըմ րուպ հիսսէսիյլէ վէ օտայի մէզքիւրէտէն 2-3 նումէրօլը թահթանտէ 2 պապ օտա վէ Նէրտիպան թահթընտա պիր պապ չամաշըրճը տիւքքեանը տէրունինտէ միւսթէգարր կէտիքեաթընտան 20 հիսսէտէն պիր հիսսէսի ։

• • 28 • • 1500 • —Շէհր Էմինի գուրպինտէ Տէնիզ Ապտալ մահալլէսինտէ Եէնի Չէշմէ սօգաղընտա Նէֆսը Հարէմէյն վագֆընտան թէրպիէն 912 մէթրօ պիր գըթա մէնզիլ արսասընըն նըսֆ հիսսէսի մահլուլ վէ նըսֆը տիկէրի տախի հիսսէի մահլուլէ իլէ պէրապէր ֆիւրուխթ օլունաճագը ։

• • 2 • • 12500 • — Վէֆատա Մօլլա Խիւսրէվ մահալլէսինտէ Զըգմագ սօգաղընտա Գասըմ աղա վագֆընտան թէրպիէն 122 մէթրօ արսաստա 7 օտա վէ պիր սոֆա վէ 3 գույու վէ 96 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 200 ղրշ. քիրաեա միւթէհամմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի։

• • 4 • • 5000 • — Թօբխանէտէ Նըմէքճի պաշը մահալլէսինտէ Կիւլիւմ պաշը սօգաղընտան Հաճի Հիւսէյին աղա վագֆընտան թէրպիէն 76 մէթրօ արսաստա 7 օտա վէ պիր սոֆա վէ պիր գույու վէ 30 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի ։

• • 3 • • 4000 • — Տիվան եօլունտա Հաճի Ֆէրհատ մահալլէսինտէ Պին Պիր Տիրէք տէրունինտէ Հարէմէյն կէտիքեաթընտան չէհրի 40 ղրշ. քիրալը 2 ատէտ էպրիշիմ եօլաճը կէտիկինին պիւթիւնիւ ։

• • 3 • • 15000 • — Գալաթաստա Օգճը Մուսա մահալլէսինտէ Պայգուշ չըգմազը սօգաղընտա թէրպիէն 128 մէթրօ արսաստա մէպնի 8 օտա վէ 2 սոֆա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ չէհրի 450 ղրշ. քիրալը ախշապ պիր պապ մէնզիլին րուպ հիսսէսի ։

• • 83 • • 1250 • • 800 • —Մէվլէվիխանէ գաբուսընտա Միրմիր Աճէմ մահալլէսինտէ Մէվլէվիխանէ գաբուսը ճատտէսինտէ Հանիֆէ խաթուն վագֆընտան թէրպիէն 302 մէթրօ արսաստա պիր գույույը միւշթէմիլ պիր գըթա արսանըն 12 հիսսէտէն 7 պուչուգ հիսսէսի մահլուլէտէն վէ գուսուրը տախի հիսսէի մահլուլէ իլէ պէրապէր հիսսէտարը թարաֆընտան ֆիւրուխթ օլունաճագը։

• • 21 • • 2250 • • 1250 • — Գալաթա Հաճի Խասս մահալլէսինտէ Մէքթէպ սօգաղընտա Հարէմէյն կէտիքեաթընտան թէրպիէն 95 մէթրօ արսաստա 3 օտա վէ 30 մէթրօ հաթապ մահզէնի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ ֆուրունըն կէտիկինին 120 սէհիմտէն 15 սէհիմի ։

• • 9 • • 150 • — Չարշուի քէպիրտէ Գավուգճըլար սօգաղընտա Մօլլա Խոսրէվ վագֆընտան չէհրի 60 բարա քիրալը պիր պապ գավուգճը տիւքքեանը միւլքինին պիւթիւնիւ ։

• • 11 • • 334 • • 300 • — Պաղչէ գաբուսու խարիճինտէ Շէյխ Մէհմէտ Գէյլանի մահալլէսինտէ Իւզբէլէ ճատտէսինտէ պիր պապ տիւքքեան միւլքինին սիւլիւս հիսսէսի։

• • 44 • • 5000 • — Քիւչիւք բազար գուրպինտէ Հօճա Խայրէտտին մահալլէսինտէ Լէպլէպիճի սօգաղընտա Մէհմէտ էֆ. վագֆընտան թէրպիէն 38 մէթրօ արսաստա 2 օտա վէ պիր գույու վէ պիր սոֆա վէ պիր թահթաբօշը միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ։

• • 22, 24 • • 4150 • • 2750 • — Իւսկիւտարտա Տավուտ բաշա մահալլէսինտէ Պէօյիւք Համամ սօգաղընտա Էվգաֆ կէտիքեաթընտան 4 օտա վէ 2 գույույը միւշթէմիլ թէրպիէն 6020 մէթրօ վէ սէնէվի 5000 ղրուշ քիրալը պիր գըթա պօսթան կէտիկինին 120 սէհիմտէն 8 սէհիմիյլէ պիր սէհիմին րուպ հիսսէսի ։

• • 15 • • 833 • — Սուլթան Սէլիմտէ Խաթիպ Մուսլիհէտտին մահալլէսինտէ Սագըզ աղաճը ճատտէսինտէ Շէյխ Վաֆի վագֆընտան թէրպիէն 3040 մէթրօ պիր գըթա պօսթանըն 12 հիսսէտէն պիր հիսսէսի ։

• • 17 • • 1666 • — Սուլթան Սէլիմտէ Խաթիպ Մուսլիհէտտին մահալլէսինտէ Սագըզ աղաճը ճատտէսինտէ Շէյխ Վաֆի վագֆընտան թէրպիէն 3040 մէթրօ պիր գըթա պօսթանըն 6 հիսսէտէն պիր հիսսէսի ։

• • 41 • • 6000 • • 3700 • —Պէշիքթաշտա Սինան բաշա մահալլէսինտէ Պէշիքթաշ ճատտէսինտէ Սուլթան Մահմուտ Խան վագֆընտան թէրպիէն 6 մէթրօ 8 սանթիմ վէ չէհրի 90 ղրուշ քիրալը քէօմիւրճի պիր պապ մաղազա տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի ։

• • 97 • • • 2000 • • 1000 • — Գասըմ գարիյէսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Սէօյիւտլիւ չէշմէ սօգաղընտա թէրպիէն 51 մէթրօ Մահմուտ աղա վագֆընտան մուգաատէմա մէնզիլ վէ էլէէմ պօրագա գահվէ տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի

• • 41 • • 500 • • 200 • — Հաթապ գաբուսընտա Հաթապ ճատտէսինտէ սէնէվի 120 ղրուշ քիրալը պիր պապ տիւքքեան միւլքինին րուպ հիսսէսի ։

---

(1) Ճիւմլէլէրին պաշլարընտա իւք հիզատա պուլունան րագգամլար՝ մահլուլաթըն նումէրօլարընը, վէ իքինճի հիզատաքիլէր՝ գըյմէթի մուխամմէնէլէրինի պիլտիրմէքտէտիրլէր ։

ԻԼԱՆ

ԽՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Իմարաթը ամիրէ վէ խայրաթը սամիրէ իչին օն ալթը պին չէքիտէն նիրխի պին չէքիյէ գատար հաթապ միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասաը իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլան թիւճճարըն միւնագասատա պուլունուպ • վէ միւնագասա շէրայիթինի անլամագ իւզրէ մայիսըն իքինճի բէնշէնպէհ կիւնիւնտէն իթիպարէն էվգաֆը հիւմայուն մէճլիսի խազինէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

30 Նիսան 1301

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐ

Պիրի հուրուֆաթ, վէ տիկէր իքիսի լիթօկրաֆէ մախսուս օլարագ Պապը վալայի Սէրասքէրի մաթպաասընտան իւչ ատէտ էլ տէզկեահը սաթըլըգ օլտուղընտան, միւպայաասընա թալիպ օլանլարըն իշպու մայիս Նիհայէթինէ գատար Պապը Վալայի Սէրասքէրի չիւպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր ։

30 Նիսան 1301

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Հինտ Թայիր օլունուր Ավրօպանըն Թուղլու խաչ էօքիւզ վէ ինէք կէօնի ատէտ եէտի պին պէշ եիւզ,

Պէհէր դըյէի ճէտիտի եէտի ղրուշ օն ալթը փարայ •

Ավրօպանըն Թուղլու խաչ տանա կէօնի ատէտ պին,

Պէհէր դըյէի ճէտիտի եէտի ղրուշ օն ալթը փարայ •

Թուղլու խաչ Հօճապէյ էօքիւզ վէ ինէք կէօնի, ատէտ իքի պին,

Պէհէր դըյէի ճէտիտի ալթը ղրուշ օթուզ փարայ •

Թուղլու գուրու Իզմիր կէօնի, ատէտ պէշ պին,

Պէհէր դըյէյի ճէտիտի օն պիր ղրուշ ։

Պէյգօզ տապաղխանէսի իչին իքթիզա օլունան նումունէլէրինէ վէ շուրութը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգըն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգիի միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուգարգամ տէօրթ գալէմ կէօն ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպի էօգ թէսինտէ օլուպ, մայիսի րումինին սէքիզինճի չարշէնպէհ կիւնիւ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլիճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իթա իթմէք թալիպ վէ տօգուզունճը փէնճշէնպէհ կիւնիւ էրթէսի պէշ թէնզիլինէ բաղլը պուլունանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

30 Նիսան 1301

3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երղազ անպարընտա պըրնաճագ մէպզէնին գարարը գաթիսի մայիսի Րումինին տէօրտիւնճիւ ճումա իրթէսի կիւնիւ վէրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն նէվմի մէզքիւրտէ Խազինէի Խասսայի Շահանէտէ պուլունմալարընը իլան օլունուր ։

1 Մայիս 1301

2—3

խողովակաց զետեղման և ջրոյ բաշխման, Գրասենեակք

ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ ԸՆԴՀ. ԶԵՏԵՂՈՒՄ

ՔԱՂԱՔԻ ԵՒ ԳԻւՂԻ ՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՋՐՀԱՆՔ
ՈՌՈԳՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ
ԱՂԲԻՒՐՔ
ՇԱՏՐՈՒԱՆՔ
ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ
ԵՒ ԱՅԼՆ

ԼՈԳԱՐԱՆԻ ՍԵՆԵԱԿՔ
ՋՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ԽՈՒՑՔ
ՀԱՆԴԵՐՁԱՏՈՒՆՔ
ԾՈՐԱԿԱՑ ԶԵՏԵՂՈՒՄ
ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԾՈՐԱԿՔ

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընդհանուր ձեռնարկութիւն

[illegible] Թիւ 55

Ժ. ՏԱԼՄԱՍ ԵՒ ԸՆԿ. Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ՊՂՆՁԷ, ՋՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԳԱՆՁԱԿ ԵՒ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

[illegible]

ԳՌԻԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԸԼԻԷՆՍ

Տոմսին ապահովագրութիւն։ –Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ռըիթալ, Եօրկիատիս խան Պաղչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա Ալէքսիատի խան Թիւ 15 ։

ՆՈՐՏ ՏԱՅՉԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնս հրդեհի դէմ կ՚ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ

Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Փրանք ։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ՚ընեն ։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ՚ընեն ։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Փրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին ։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) ։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Փրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն ։

Վեցամեայ վճարելի կիսն ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Փրանք ։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՈՐԻՍ ՊԷՐՔՁԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ.

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ԱՏԼԷՐ

ՋՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընտա թիւֆէնկճեան ճէնապը միւլքիյէանէ իւէ իքինճի ֆըրգա նէֆէրաթը իչուն պին իւչ եիւզ պիր սէնէսինտէ խամլի մուգարրէր օլան սէթրի փանթալօնտան իպարէթ էլպիսէնին պէհէր թագըմը եիկիրմի ղրուշ խեռէտէ թալիպի էօգ տէսինտէ օլուպ մայիսի րումինին եէտինճի սալի կիւնիւ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթի վէրիլէճէկինտէն իթա իթմէք թալիպ օլանլարըն չարշէնպէհ կիւնի էրթէսի պէշ թէնզիլինէ բաղլը պուլունանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

30 Նիսան 1301

3—3

25,000 ՖՐԱՆՔ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Դատի մը միջոցին, զոր Մարսիլիոյ մէջ բացինք երկու անձանց դէմ որք, մանզօյ միջոցաւ, գրպարտիչ ու չարախօսական գրոյցներ տարածած էին մեր գարեջրին պատրաստութեան վրայ, 25,000 Փրանքի գումար մը խոստացանք այն անձին որ հաստատէ թէ մեր գարեջրոյն պատրաստութեան մէջ մուրին և հիւլէ զատ ուրիշ բան կը մանէ ։

Այդ բան չհաստատուեցաւ, և գրպարտիչ բամբասողութեան և տուգանաց դատապարտուեցան Մարսիլիոյ դատարանաց կողմէ ։

Թուրքիոյ մէջ այժմ գրպարտիչ գրոյցներ տարածուած լինելով վերոյին, հրապարակաւ կը կրկնենք թէ 25,000 Փրանք պիտի վճարենք այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ օտար նիւթեր կը մտնեն մեր գարեջրին պատրաստութեան մէջ ։

Վաճառատուն ԿՐԻՒՊԷՐ և ԸՆԿ.

Սթրազպուրկ (Ալզաս)

Այդ ընտիր գարեջուրն, ատոկէ և կաղապարէն կը ծախուի ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆՆ, Բէյօղլի Մեծ փողոց, Ռուսիոյ դեսպանատան դիմաց ։

ԱԶԳ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ
ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ
ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Յատուկ դեղէ մը, պատրաստեալ
Ի Մ. ՔԱՍԹՈՐԻՏԷՍԷ
ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է
5 ղրուշ

Կը գտնուի Մ. Քասթորիտէսի քով
Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

ԿԻՒԼԻՍԹԱՆԻ ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹԸ
ԲԸՍՄԻՑԷ ՎԷ ՂԱՅՐԸ ԲԸՍՄԻՑԷ

Գ. Տօգոլպաշեան, [illegible]

Ցօրինեաց
Միհրան Աբիկեան

Սոյն գիրքն որ օսմ. լեզուի արդի գրականութեան և օսմ. այժմու օրինաց և կազմակերպութեանց համաձայն խմբագրուած՝ ամեն կերպ [illegible], Փոխանորդներէ, [illegible], Լանճա, [illegible], Հետեւեալ և այլ գրութիւններ կը պարունակէ և միանգամայն ընտիր ձեռագրով գրուած է, կը ծախուի ամեն Հայ Գրավաճառաց և Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղայից քով իւ գին 6 ½ ։

Le Papier JOB a obtenu 41 méd. 10 en or. 9 dipl. d'honneur et mis 5 fois hors concours JEAN BARDOU [illegible] marque protégée par 52 jugements et arrêts [illegible]

Nul doute que dans un temps très prochain tous fumeurs de cigarettes ne fassent usage du papier seul bon!! — La fabrication du JOB [illegible] plus de 800 ouvriers. — Maison fondée en 1840.

EXPLOITATION G. NÉRALBE & TOULOUSE.

Demander ce Cahier chez tous les Débitants de Tabac.

ԼՈՑԹԸՆ ԵՒ ՋԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

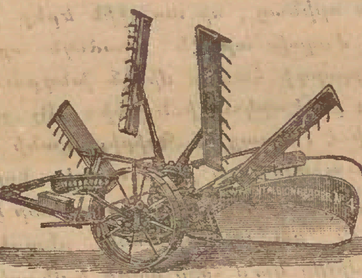

«ՕՐԻԱՆ Մախանուսենեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը հնձէ 300 օխա ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողըն երբ գոհ չիլնի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ՊՈՒԿԻ կալցային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենազդու դարման ընդդէմ [illegible] և [illegible] ։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն ։

Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ՊՈՒԿԻ կալցային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ տաանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը ։ Այս Ջուրերն, յոյժ հաճոյական, կը պարունակեն իբր 5 [illegible] ։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են [illegible] և [illegible], որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալցային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բօթասի [illegible] կը պարունակեն ։

Այդ հանքաջուրեր կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսէն աղիքը ամող փողին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չեզոքացընելով միանգամայն թթուն որ կրնայ գտնել հոն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց ակարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն ։

Անոնց գործածութեամբ, [illegible] կը գերծանի այն ամեն կապերէ որք կ՚արգելուին վինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ [illegible], որովհետեւ իրենց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան ։ Աղէկ կը հետեւի թէ ընդհատական ջերմերէ յառաջ եկած [illegible] և [illegible] հիմնովին կը բուժին ՊՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ՚առնու [illegible], զոր [illegible] կը պարունակեն ։

ՊՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, շիշ 80 սանթիմի, ՃԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻՊՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղագործ [illegible] Սոթիր, Բերա, Մեծ փողոց ։

ՊՈԼԻՍ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անունք	Թօնոյ	Անունք	Թօնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրմա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ալքինտէս	1760
Թէպս	3250	Լոթիւս	800
Մաքէտոնիա	3250	Օլինթոս	800
Մարիօթիս	3250	Մէսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, Սամսոնէն վերադարձաւ և ամսոյս 25ին շաբաթ օրը ուղղակի Լիվրբուլ պիտի երթայ ։

Մակեդոնիա շոգենաւը, նաւապետ Թօմաս, ամսոյս 27ին Լիվրբուլէն տստ կսպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անունք	Թօնոյ	Անունք	Թօնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանիօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօսինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրա	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օզրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաոգէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Բիդօ	2,800
Էրաբօ	2,600	Րինալտօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալլօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտիօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիդալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտրօ	3,600
Քօճօ	2,200	Ջէսպէր	1,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	140

Եէթօ շոգենաւը, նաւապետ Երվին, Հըլի նաւահանգիստը կը բեռնաւորի այժմ ընդհանուր վաճառքով, ամսոյս 20ին պիտի մեկնի անտի Իզմիր, Կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք [illegible] խան Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն շաբաթ կանոնաւոր կը բանին Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջև.

Անունք	Թօնոյ	Անունք	Թօնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նամթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բալմիրա	5,000
Պալթիք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիրիա	4,600
Քալապրիա	4,700	Սամաքօս	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Չէմէրայա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Մարաթոն շոգենաւը, նաւապետ Ֆէնուիք, ամսոյս 21ին Լիվրբուլէն տստ կսպասուի զանազան վաճառքով ։

Սոյն ընկերութեան արտօնութիւն ունի ուղևորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոլոնիոյ միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէնիւէլ որ մայիս 6ին Մարսիլիայէն և մայիս 15ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա [illegible] որ պիտի մեկնի շաբաթ, 16 մայիս, երեկոյեան ժամ 5ին ։

Ուղղակի և արագ ուղևորութիւն

Նաւաղէկի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՌՈՒԹ ԸՂՊՈՒԼ

[illegible] փողոց, Թիւ 141

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ